

Øyer
kommune

Økonomiplan 2023-2026

Årsbudsjett 2023

***Offentlig høring:
16. november –
2. desember
2022***

*FSK-sak 66/22
av 15. november 2022*

Innhold

Innhold	2
INNLEDNING.....	4
Hovedelementer i budsjettforslaget:	5
NØKKELTALL ØYER KOMMUNE 2022	6
BUDSJETTVEDTAK	7
§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – BUDSJETT 2023	7
§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT TIL FORDELING – BUDSJETT 2023	8
§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING – BUDSJETT 2023	9
§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING TIL FORDELING – BUDSJETT 2023	10
§ 5-6 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT ETTER ART – BUDSJETT 2023	11
INVESTTERINGSPLAN 2023-2026	12
Kommentar til finansiering.....	14
Kommentar til investeringstiltakene	14
Fellesprosjekter	14
Bygg og eiendom	15
Vann og avløp (selvkost).....	18
Plan og utvikling (selvkost)	19
HOVEDTALL I ØKONOMIPLAN OG BUDSJETT	20
FRIE INNTEKTER	20
FINANSINNTEKTER OG -UTGIFTER	21
STATUS OG UTVIKLING.....	22
ØKONOMI	22
Netto driftsresultat.....	22
Lånegjeld	22
§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser	22
Utvikling av lånegjeld	22
Pensjonsforpliktelser	22
DEMOGRAFI.....	23
HELSETILSTAND I BEFOLKNINGEN	2
LIKESTILLING	25
INTEGRERING	25
BEREDSKAP	25
PLANOPPGAVER I ØKONOMIPLANPERIODEN	27
Status	27
ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER	27
HANDLINGSREGEL 1: 1,75 % NETTO DRIFTSRESULTAT	28
HANDLINGSREGEL 2: DISPOSISJONSFOND 10 % AV DRIFTSINNTEKTER	28
HANDLINGSREGEL 3: KORRIGERT GJELD < 75 % AV DRIFTSINNTEKTER	29
HANDLINGSREGEL 4: NYE LÅNEOPPTAK < 75 % AV ÅRLIGE AVDRAG (KORRIGERT GJELD)	29
KONSEKVENSER AV ØKONOMIPLAN OG ÅRSBUDSJETT 2023.....	29
Innsparingstiltak og inntektsøkninger	32
Kommentarer til tiltakene	33
Tiltak som øker driftsutgifter eller inntektsreduksjoner.....	36
Kommentarer til tiltakene	36
OVERORDNA MÅL OG FØRINGER	38
HOVEDUTFORDRINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN.....	38
FNs bærekraftsmål i et lokalt perspektiv	38
Netto driftsresultat – økt handlingsrom.....	38
Krav om innovasjon	38
Tverrfaglig samarbeid og forebygging.....	39
Framtidas helse og omsorgstjenester	39
Leve hele livet.....	40
Forbedre integreringsarbeidet av bosatte flyktninger	40
Legge til rette for positiv samfunnsutvikling og øke folketallet	40
Digitalisering av tjenester og tydelig informasjon til innbyggerne.....	40

Heltidskultur	41
Fokus på nærværarbeid	41
Lederutvikling og medarbeiderskap	41
RESULTAT OG KVALITETSMÅL	43
MÅLEOMRÅDE	43
OVERORDNA STYRINGSKORT	44
Barnehage – Felles for Mosjordet og Vidarheim	45
Aurvoll skole	45
Solvang skole	46
Øyer Ungdomsskole	47
Helse og familie	48
Øyer helsehus	49
Hjemmebaserte tjenester	49
Miljøtjenester og bofellesskap	50
Kultur	50
Bolig og eiendom	51
Veg, vann og avløp	51
Plan og utvikling	52
HVORDAN NÅ MÅLENE?	53
GJENNOMFØRING AV BRUKER- OG MEDARBEIDERUNDERSØKELSER	53
RESSURSBRUK	54
PRIORITERING	54
ØKONOMISKE OVERSIKTER	55
§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – ØKONOMIPLAN 2023-2026	55
§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT TIL FORDELING – ØKONOMIPLAN 2023-2026	56
§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING – ØKONOMIPLAN 2023-2026	57
§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING TIL FORDELING – ØKONOMIPLAN	58
§ 5-6 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT ETTER ART – ØKONOMIPLAN 2023-2026	60
SENTRALADMINISTRASJON	61
FOLKEVALGTE	61
INTERKOMMUNALE TJENESTER	62
FELLESUTGIFTER	62
FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE	63
FELLESUTGIFTER BARNEHAGE	63
MOSJORDET BARNEHAGE	63
VIDARHEIM BARNEHAGE	64
AURVOLL SKOLE	64
SOLVANG SKOLE	65
ØYER UNGDOMSSKOLE	65
HELSE OG FAMILIE	66
ØYER HELSEHUS	66
HJEMMEBASERTE TJENESTER	67
MILJØTJENESTER OG BOFELLESSKAP	67
KULTUR	68
BOLIG OG EIENDOM	68
VEG, VANN OG AVLØP	69
PLAN OG UTVIKLING	69
FRIE INNTEKTER	70
FINANS	71

INNLEDNING

Kommunedirektøren legger med dette fram forslag til årsbudsjett 2023 og økonomiplan for 2023-2026. Budsjettet og plandokumentet er bygd opp på samme måte som tidligere år, og legges fram i balanse.

Budsjett og økonomiplan er et av kommunens viktigste arbeidsdokument for perioden 2023-2026 og bygger på:

- gjeldende økonomiplan 2022 - 2025
- økonomidokumenter 2022
- kommunal planstrategi 2020-2023
- prioriteringer gjennom politiske vedtak for øvrig
- FNs bærekraftmål

Det overordna målet med økonomiplanen er å sørge for at kommunen har en robust og bærekraftig økonomi som sikrer innbyggerne et godt tjenestetilbud, ikke bare i 2023, men også i framtida. Det er nødvendig med et lengre perspektiv når en legger strategier for den økonomiske utviklingen i kommunen. En forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling understøttes av den nye kommunelovens krav om at kommunestyret skal vedta mål for den økonomiske utviklingen og lokale handlingsregler. Økonomiske handlingsregler ble vedtatt av kommunestyret i Øyer i 2018, og framlagt økonomiplan bygger på de fire handlingsreglene som ble etablert da. Den krevende økonomiske situasjonen til kommunen i 2023 gjør at vi ikke har evnet å følge handlingsregelen om netto driftsresultat på 1,75 % og avsetning til disposisjonsfond.

Framlagt forslag til driftsbudsjett for 2023 utgjør omkring 570 millioner kroner. Planlagte kommunale investeringer utgjør nærmere 295 millioner kroner i økonomiplanperioden, inklusive årlige rammer for startlån. Av de samla investeringene utgjør gebyrfinansierte invest-

eringer (vann og avløp) totalt 96 millioner kroner i perioden.

Til arbeidet med økonomiplan og budsjett er det laget oppdaterte analyser av endringer i folketall og alderssammensetningen, ut fra SSBs prognoser. Den demografiske utviklingen i kombinasjon med endrede rammebetingelser og stadig større krav til kvalitet, utfordrer kommunens evne til å levere gode tjenester. Samtidig er det viktig å løfte fram at Øyer er en av få kommuner i vår region som har stabilt eller økende folketall. Videre har Øyer allerede hatt nedgangen i aldergruppa grunnskolealder som preger mange av våre nabokommuner, og denne gruppa er relativt stabil videre framover i Øyer. Vi står fortsatt foran en økende andel eldre innbyggere, men denne endringen, sammen med stabilt antall yngre, vil kunne gi positive utslag i forhold til rammetilskudd og utgiftsutjevning i årene framover. Det er viktig at vi tenker langsiktig og planlegger godt med den veksten vi skal ha innenfor helse og omsorgstjenester.

Driften av tjenester i Øyer er fortsatt i alvorlig ubalanse inneværende år, særlig gjelder dette skole og kommunens helse- og omsorgstjenester. Det har vært fokus på inngangsfarten til 2023 i budsjettprosessen, og tjenesteenhetenes rammer er økt med 17,5 millioner kroner neste år som følge av for høy inngangsfart. Samtidig som det er gitt økte rammer, er det lagt inn krav om nedtak i årene framover, både gjennom konkret identifiserte tiltak, og gjennom forutsetninger om å redusere overtid- og vikarbruk. Dette vil være krevende budsjettforutsetninger for de kommunale tjenesteområdene framover.

Kommunedirektøren påpeker at det er behov for flere grep for å få balanse i økonomien og møte framtidens endringer i befolkning og demografi. Det er nødvendig å gjennomføre

en omstilling av tjenestene våre. Dette vil kreve målretta arbeid og prioriteringer av folkevalgte, ledere og medarbeidere i samspill med innbyggerne. For å lykkes med dette kreves et systematisk arbeid for å identifisere tiltak som tar ned merforbruket i tjenestene våre. Vi må i større grad evne å utnytte ressursene våre bedre på tvers av hele kommunen. Det krever en annen måte å jobbe og tenke på. Det krever at vi identifiserer hvilke tjenester vi må redusere kvaliteten på, og i verste fall kutte helt ut. Det kan også være nødvendig å gjøre strukturelle grep.

kommunen innen kort tid. Dette krever god samhandling internt i administrasjonen og mellom politikk og administrasjon.

Øyer, 1. november 2022
Åsmund Sandvik,
Kommunedirektør

Hovedelementer i budsjettforslaget:

- Avvik fra økonomisk handlingsregel om netto driftsresultat på 1,75 % og avsetning til disposisjonsfond i 2023.
- Drift- og investeringsbudsjett i henhold til kommunens etablerte økonomiske handlingsregler forøvrig.
- Økte driftsrammer i tjenesteenhetene ut fra for høy inngangsfart i 2023.
- Budsjettmodell for skolene, med et gradvis nedtak av driften i løpet av planperioden.
- Nedtak av driftsnivå gjennom konkretiserte tiltak.
- Nedtak av driftsnivå gjennom krav om redusert overtids- og vikarbruk.
- Nødvendig omstillingsarbeid i hele kommunen.
- Økt risiko på inntektssida i driftsbudsjettet, med høyere anslag på skatteinntekter.

Arbeidet med årsbudsjett 2023 har vært krevende, og det er nødvendig å gjøre grep for å få kontroll på driftsutgiftene. Utviklingen det siste året har forsterket behovet for å få kontroll på driftsnivået i kommunens tjenester hvis vi ikke skal miste handlingsrommet til

NØKKELTALL ØYER KOMMUNE 2022

Netto driftsresultat

-17 521

Driftsresultat i prosent av driftsinntekter

3,1%

Antall innbyggere

5 082

Eiendomsskatt

35 950

Netto lånegjeld

538 807

Avdrag

27 200

Disposisjonsfond

56 174

Årlige investeringer

81 170

Andel lånefinansiering

71,5 %Netto finans og avdrag i % av brutto
driftsinntekter**4,9 %**

BUDSJETTVEDTAK

§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – BUDSJETT 2023

Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan, jamfør kommuneloven §14-3. Kommunestyret skal vedta årsbudsjett for det kommende kalenderår, jamfør kommuneloven § 14-4. Driftsbudsjettet skal omfatte løpende inntekter og innbetalinger i året, løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere budsjettperioder som planlegges anvendt i årsbudsjettet, og anvendelsen av disse midlene. Årsbudsjettet skal settes opp etter budsjettforskriftens § 5-4.

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift			
Budsjett			
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Generelle driftsinntekter			
Rammetilskudd	-172 122	-166 874	-172 802
Inntekts- og formuesskatt	-183 886	-174 014	-171 798
Eiendomsskatt	-36 850	-35 950	-35 228
Andre generelle driftsinntekter	-22 556	-9 816	-12 078
Sum generelle driftsinntekter	-415 414	-386 654	-391 906
Netto driftsutgifter			
Sum bevilgninger drift, netto	387 010	355 080	358 327
Avskrivninger	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	387 010	355 080	358 327
Brutto driftsresultat	-28 404	-31 574	-33 579
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter	-5 700	-1 630	-1 258
Utbytter	-11 527	-11 427	-18 311
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	24 300	11 930	8 910
Avdrag på lån	22 000	27 200	26 717
Netto finansutgifter	29 073	26 073	16 057
Motpost avskrivninger	0	0	0
Netto driftsresultat	669	-5 501	-17 521
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	2 091	1 000	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	800	2 690
Bruk av bundne driftsfond	0	-4 012	-10 174
Avsetninger til disposisjonsfond	0	8 430	25 005
Bruk av disposisjonsfond	-2 760	-717	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-669	5 501	17 521
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).			
	0	0	0

§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT TIL FORDELING – BUDSJETT 2023

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Budsjett til fordeling pr. enhet			
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Fra Bevilgningsoversikt:			
Til fordeling drift	387 101	355 080	358 327
Netto driftsutgifter pr. enhet			
Sentraladministrasjon	17 704	10 951	9 803
Folkevalgte	4 896	4 510	4 738
Kommunal innfordring	0	0	0
Interkommunalt samarbeid	32 026	31 821	28 518
Fellesutgifter	5 459	12 560	4 583
Fellesutgifter grunnskole	3 319	3 657	3 648
Fellesutgifter barnehage	27 452	25 262	21 195
Mosjordet barnehage	6 810	6 616	7 834
Vidarheim barnehage	13 752	13 732	16 144
Aurvoll skole	15 203	12 648	14 823
Solvang skole	30 206	24 725	25 708
Øyer ungdomsskole	22 734	20 194	20 157
Helse og familie	48 493	41 162	47 762
Øyer helsehus	48 368	46 835	51 020
Hjemmebaserte tjenester	38 388	29 627	30 890
Miljøtjenester og bofellesskap	35 235	34 747	36 288
Kultur	10 522	16 579	16 223
Bolig og eiendom	38 320	23 846	27 073
Veg, vann og avløp	-15 293	-11 753	-10 544
Plan og utvikling	3 416	4 149	5 714
Skatt og finans	0	0	-10 461
Investeringer	0	0	-271
Netto for alle enheter inkl. fond	387 010	351 868	350 843
Sum Fond	0	-3 212	-7 484
Netto for alle enheter	387 010	355 080	358 327

§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING – BUDSJETT 2023

Kommunestyret skal vedta investeringsbudsjett for påfølgende år, jfr. kommuneloven § 14-4. Budsjettvedtaket skal stilles opp etter bestemmelser i regnskapsforskriftens § 5-5.

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering			
Budsjett			
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler	61 001	80 220	39 058
Tilskudd til andres investeringer	0	0	2 032
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	950	950	917
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	61 951	81 170	42 007
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 037	-4 590	-3 960
Tilskudd fra andre	0	-17 500	-15 622
Salg av varige driftsmidler	-5 000	0	-445
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	-6
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-49 823	-58 080	-19 976
Sum investeringsinntekter	-59 860	-80 170	-40 009
Videreutlån			
Videreutlån	20 000	10 000	11 540
Bruk av lån til videreutlån	-20 000	-10 000	-11 540
Avdrag på lån til videreutlån	5 333	4 167	3 683
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 333	-4 167	-5 928
Netto utgifter videreutlån	0	0	-2 245
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift	-2 091	-1 000	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	4 859
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	-2 601
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	25
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	-2 035
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-2 091	-1 000	247
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0

§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING TIL FORDELING – BUDSJETT 2023

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Budsjett til fordeling på prosjekt

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Fra bevilgningsoversikt:			
Investeringer til fordeling:	61 951	81 170	42 007
Fordeling på prosjekt			
3-1 IKT-prosjekter	1 000		
Innføring Framsikt	525		
Kjøp av IKT-utstyr	500		
Kjøp av iPader skole	700		
Barnevern: Nytt fagsystem	160		
Lillehammer Region Brannvesen	440		
Landbrukskontoret: Tjenestebil	91		
Innkjøp varebil	600		
Innkjøp gressklippere	160		
ENØK-tiltak for kommunale formålsbygg	2 500		
Kommunale boliger for storfamilier	1 000		
Solvang: Tilbygg - tiltak universell utforming	2 600		
Velferdsteknologi	500		
Øyer og Tretten kirkelige råd: Gressklipper	150		
Øyer og Tretten kirkelige råd: Oppgradering trapper og inngangsparti	350		
Veeg: Utskifting gatelys til LED (ENØK)	1 400		
Veg: Bil for byggeleder og adm. Personell	125		
Trodal boligfelt: Trinn 2 og trinn 3	25 000		
VA: Rehab VA Hafjell hotell - Solvang	2 000		
VA: Rehab SP/OV Kneika - Ruglykkja	2 000		
VA: Bil til byggeledelse og adm. Personell	500		
VA: Ombygging Tretten RA til pumpestasjon med utjevning	10 000		
VA: Pumpestasjon i Skarmoen	4 000		
VA: Oppgradering Tingberg avløppspumpestasjon (pumper)	550		
VA: Ledningsanlegg Tingberg - Jevne (pumpeledning)	500		
VA: Ledningsanlegg Jevne - Langvik (selvfall)	500		
VA: Oppgradering Langvik pumpestasjon (pumper)	550		
VA: Ledningsanlegg Langvik - Rugløyken (pumpeledning)	2 400		
Byggesak: Skanning byggesaksarkiv	200		
Investeringer			
Sum fordelt	61 001	81 170	42 007

§ 5-6 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT ETTER ART – BUDSJETT 2023

Tabellen under er satt opp ut fra kommunedirektørens innstilling til budsjett og er foreløpig. Tallene vil først være fullstendige og bli oppdatert når all detaljbudsjettering er ferdigstilt.

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift			
Budsjett			
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter			
Rammetilskudd	-172 122	-166 874	-172 802
Inntekts- og formuesskatt	-183 886	-174 014	-171 798
Eiendomsskatt	-36 850	-35 950	-35 228
Andre skatteinntekter	-152	-152	-153
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-22 556	-9 816	-20 285
Overføringer og tilskudd fra andre	-32 129	-31 958	-59 233
Brukerbetalinger	-15 813	-15 479	-16 277
Salgs- og leieinntekter	-107 724	-90 432	-89 307
Sum driftsinntekter	-571 233	-524 675	-565 082
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	261 160	237 850	264 000
Sosiale utgifter	78 516	71 141	64 621
Kjøp av varer og tjenester	179 003	159 258	162 579
Overføringer og tilskudd til andre	24 562	25 264	41 376
Avskrivninger	42 000	42 000	41 304
Sum driftsutgifter	585 241	535 513	573 879
Brutto driftsresultat	14 008	10 838	8 797
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter	-6 112	-2 042	-2 344
Utbytter	-11 527	-11 427	-18 311
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	24 300	11 930	8 923
Avdrag på lån	22 000	27 200	26 717
Netto finansutgifter	28 661	25 661	14 985
Motpost avskrivninger	-42 000	-42 000	-41 304
Netto driftsresultat	669	-5 501	-17 521
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering	2 091	1 000	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	800	2 690
Bruk av bundne driftsfond	0	-4 012	-10 174
Avsetninger til disposisjonsfond	0	8 430	25 005
Bruk av disposisjonsfond	-2 760	-717	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-669	5 501	17 521
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0

INVESTERINGSPLAN 2023-2026

INVESTERINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN 2023-2026					
STED	TILTAK	2023	2024	2025	2026
Sentraladministrasjon	3-1 IKT- Prosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000
Sentraladministrasjon	Innføring Framsikt - verktøy for virksomhetsstyring	525	490	115	
Felles	Kjøp av PC'er	500	500	500	500
Skole felles	Kjøp av iPader i skole	700	700	700	700
Interkommunalt samarbeid	Barnevern: Nytt fagsystem	160			
Interkommunalt samarbeid	Lillehammer Region brannvesen	440	755	270	580
Interkommunalt samarbeid	Landbruk: Tjenestebil	91			
Felles	Ladepunkt for el-tjenestebiler		600	600	
Bolig og eiendom	Innkjøp varebil	600			
Bolig og eiendom	Innkjøp gressklippere	160			
Bakketun	Nytt ventilasjonsanlegg		1 100	1 100	
Bakketun	Universell utforming av uteområder		200		
Bakketun	Etablering av adgangskontroll		600		
Barnehagene	Oppgradering adkomst og uteområder		250		
Barnehagene	Oppgradering dørmiljøer skallsikringen + innvendig lydtiltak		140		
Barnehagene	Solskjerming i gamlebygget		200		
ENØK-tiltak	ENØK-tiltak for bygningsmassen i Øyer kommune	2 500	2 500		
Kommunale boliger	4 Kommunale boliger for storfamilier	1 000			5 000
Kommunale boliger	Tiltak etter boligsosial handlingsplan		3 500		3 500
Kommunale boliger	ENØK-tiltak kommunale boliger		1 100	1 000	1 000
Kultur og friluftsliv	Badeplass		2 000		
Solvang skole	Nytt gjerde mot Aronsveen		200		
Solvang skole	Nytt tilbygg - tiltak universell utforming	2 600			
Solvang skole	Oppgradering utearealer		200		
Tretten kontorbygg	Oppgradering av infrastruktur for vannforsyning		500		
Tretten kontorbygg	Oppgradering alternativ energibærer		1 200		
Tretten kontorbygg	Ny heis		1 000		
Tretten samfunnshus	Nytt ventilasjonsanlegg		2 000		
Tretten samfunnshus	Universell utforming av adkomst og dørmiljøer		200	5 000	
Tretten	Tilrettelegging for nye tomter - forprosjekt		200		
Trettenhallen	Nytt yttertak				2 200
Trettenhallen	Forprosjekt utvidelse av hallen og gulv kvalitet			150	
Trettenhallen	Oppgradering fellesarealer og garderober			500	
Øyer arbeidssenter	Tilbygg for arbeidslokaler		5 000	5 000	
Øyer folkebibliotek	"Meråpent» - bedre tilgang til bøker og biblioteklokaler			300	
Øyer helsehus	Velferdsteknologi	500	500	500	500
Øyer helsehus	HMS-tiltak vestre hovedinngang			750	
Øyer helsehus	Sprinkling av resterende bygningsmasse		2 000		
Øyer og Tretten kirkelig råd	Gressklipper	150			
Øyer og Tretten kirkelig råd	Vanntåkeanlegg Tretten kirke		1 950		
Øyer og Tretten kirkelig råd	Oppgradering trapper og inngangsparti Tretten kirke	350			
Øyer og Tretten kirkelig råd	Forprosjekt minnelund		100		
Øyer rådhus	Alternativ energibærer		600		
Øyer samfunnshus	Nytt ventilasjonsanlegg				1 500
Øyer samfunnshus	Oppgradering alternativ energibærer				1 200
Øyer samfunnshus	Oppgraderinger av salen				300
Øyer samfunnshus	Oppgradering resterende fasader		500		
Øyer ungdomsskole	Oppgradering fasader			900	
Øyer ungdomsskole	Oppgradering yttertak		600		
Øyer ungdomsskole	Oppgradering solskjerming		450		
Øyerhallen	Nye porter til lagerrom idrettshallen		150		
Øyerhallen	Enøktiltak ny led belysning			350	
Veg	Utskifting av gatelys fra natrium til LED. Energisparetiltak	1 400			
Veg	Bil for byggeleder og adm. personell	125			
Veg	Asfaltering Bådstølykja			400	
Trodal boligfelt	Trinn 2 og trinn 3	25 000	10 500		
	INVESTERINGER FELLES, BOLIG OG EIENDOM	37 801	43 485	19 135	17 980

SELVKOSTOMRÅDER		2023	2024	2025	2026
Vann og Avløp	Øvre trykksone Tingberg Ledningsanlegg Haug- Øyer kirke				4 000
Vann og Avløp	Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)			8 000	
Vann og Avløp	Avløpstiltak mot Lillehammer		3 000	3 000	3 000
Vann og Avløp	Nedstigning/overbygg Pellestova høydebasseng			800	
Vann og Avløp	Rehab VA Hafjell hotell- Solvang	2 000			
Vann og Avløp	Rehab SP/OV Kneika-Ruglykkja	2 000			
Vann og Avløp	Ny pH justering Tretten vannverk		2 000		
Vann og Avløp	Bil til byggeledelse og adm. Personell	500			
Vann og Avløp	Varebil driftsoperatører		600		
Vann og Avløp	Låsesystem / adgangskontroll for vannverk og HB		1 500		
Vann og Avløp	Ny driftsstasjon		7 000	10 000	
Vann og Avløp	Overføring av avløp fra Tretten ra til Lillehammer:				
Vann og Avløp	Ombygging Tretten ra til pumpestasjon med utjevning	10 000	20 000		
Vann og Avløp	Pumpestasjon i Skarsmoen (v/vektstasjon)	4 000			
Vann og Avløp	Oppgradering Tingberg avløppumpestasjon (pumper)	550			
Vann og Avløp	Ledningsanlegg Tingberg - Jevne (Pumpeledning)	500	4 000		
Vann og Avløp	Ledningsanlegg Jevne - Langvik (Selvfall)	500	2 500		
Vann og Avløp	Oppgradering Langvik pumpestasjon (pumper)	550			
Vann og Avløp	Ledningsanlegg Langvik - Rugløyken (Pumpeledning)	2 400			
Vann og Avløp	Ledningsanlegg Rugløyken - Kjølgård (Selvfall)		1 500		
Vann og Avløp	Utsifting av avløppumper i Mosåa pumpestasjon		1 800		
Plan og utvikling	Skanning byggesaksarkiv	200	300		
	INVESTERINGER SELVKOST	23 200	44 200	21 800	7 000
	Andre investeringer				
	Egenkapitalinnskudd KLP	950	950	950	950
	Nye videreutlån (startlån Husbanken)	20 000	20 000	20 000	20 000
	Avdrag videreutlån (startlån Husbanken)	5 333	6 000	6 667	7 333
	INVESTERINGER SAMLA	87 284	114 635	68 552	53 263

FINANSIERING	2023	2024	2025	2026
Bruk av lån	- 26 623	- 24 497	- 2 958	- 334
Bruk av lån selvkost	- 23 200	- 44 200	- 21 800	- 7 000
Bruk av lån til videreutlån	- 20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000
Overføring fra drift	- 2 091	- 3 000	- 3 000	- 3 000
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	-	-
Mottatte avdrag videreutlån	- 5 333	- 6 000	- 6 667	- 7 333
Tilskudd Husbanken til leiligheter	-	-	-	- 2 000
Andre tilskudd	-	- 300	- 300	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	- 2 000	- 2 000	- 2 000
Andre inntekter - salg Trodal	- 5 000	- 7 000	- 8 000	- 8 000
Kompensasjon merverdiavgift	- 5 037	- 7 638	- 3 827	- 3 596
SUM FINANSIERING	- 87 284	- 114 635	- 68 552	- 53 263

LÅNEOPPTAK 2023-2026		
	Gjennomsnitt per år	Totalt
Låneopptak	13 603	54 412
Låneopptak selvkost	24 050	96 200
Låneopptak videreutlån	20 000	80 000
		230 612

Kommentar til finansiering

Bruk av lån

Lån til videreutlån finansieres gjennom motatte avdrag på videreutlån.

Lån til sjølkostområdene finansieres som kapitalkostnader innenfor de enkelte gebyrbelagte tjenester, og gebyrene settes ut fra dette, sammen med øvrige driftsutgifter.

Omfattende avløpstiltak har vært varslet de siste årene, men det har vært uklart om dette ville innebære bygging av nytt renseanlegg eller overføring til Lillehammer. Ny utslipps-tillatelse tilsier nå full overføring av avløp til Lillehammer fra 2024, og på bakgrunn av dette legges det inn investeringstiltak i økonomiplanen for å dimensjonere for dette. Tiltakene medfører betydelig økning i kapital-kostnader, og dette skjer samtidig med en økende kalkylerente. Situasjonen medfører en betydelig økning av gebyrene for vann og avløp fra 2023.

Låneopptak til øvrige kommunale investeringer er innenfor vedtatt handlingsregel når fireårsperioden ses under ett. Gjennomsnittlig årlig låneopptak er på 13,6 millioner kroner. Handlingsregelen tilsier låneopptak på inntil 14-15 millioner kroner årlig i planperioden.

Inntekter fra salg av anleggsmidler

Salgsinntekter fra Trodal budsjetteres med 28 millioner kroner i økonomiplanperioden. Videre ligger det inne årlige inntekter fra salg av kommunale boliger, jf. kommunestyresak om salg av kommunal eiendomsmasse. Det er lagt inn en årlig salgsinntekt på 2 millioner kr fra 2024.

Tilskudd og andre inntekter

Det er forutsatt tilskudd fra Husbanken til bygging av større kommunale leiligheter. Videre forutsettes tilskudd til etablering av el-billadere.

Egenfinansiering

Det budsjetteres med overføring fra drift til investeringsprosjekter på til sammen 11,1 millioner kroner i 2023-2026.

Kommentar til investeringstiltakene

Fellesprosjekter

IKT-prosjekter

Det budsjetteres med midler til regionale digitaliseringsprosjekter i henhold til felles strategi. Planlagte satsinger framover er blant annet utvidet bruk av fellesløsninger som utvikles av KS, ny løsning for internkommunikasjon og arbeidet med å få på plass nye internettsider for kommunen.

Lillehammerregionen har en rekke avtaler på store fagsystemer der omfang og løsning har endret seg så mye i løpet av årene som er gått siden avtalene ble inngått. Det betyr at kommunen står ovenfor en rekke konkurranseutsettinger av store fagsystemer, som vil kreve tid og ressurser i årene framover. Det er lagt inn midler til forprosjekt arkiv som er av de første avtalene som må konkurranseutsettes.

Innføring Framsikt

Det planlegges å innføre nytt verktøy for økonomi og virksomhetsstyring; Framsikt. Det avsettes midler til kjøp av verktøy, ekstern bistand og egne lønnsmidler i innføringsfasen.

Kjøp av IKT-utstyr

Det settes av årlige investeringsmidler til kommunens samla kjøp av pc'er, dokkingstasjoner og større dataskjermer.

Kjøp av iPader skole

Årlige midler til kjøp/utskifting av iPader på de tre skolene i kommunen.

Lillehammer region brannvesen

Årlige investeringsbehov er lagt inn i Lillehammer Region Brannvesen sitt budsjett, og Øyer andeler av disse føres i Øyer kommunes investeringsregnskap. Det planlegges for kjøp av

ny feierbil, ny fremskutt enhet og utskifting av vernebekledning og beredskapsutstyr i 2023. I 2024 er det budsjettetert med ny tankbil i Gausdal og bytte av beredskapsbiler og adm.bil, bytte av adm.bil og feierbil i 2025 og ny tankbil på Tretten i 2026.

Barnevernsamarbeid: Nytt fagsystem

Dagens fagsystem på barnevern skal fases ut og det gjennomføres anbud for anskaffelse av nytt system.

Landbrukskontoret: Tjenestebil

Det er behov for innkjøp av tjenestebil ved Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen. Kjøpet finansieres ved tilbakeføring fra overskuddsfond til deltakerkommunene, som overføres til investeringsbudsjettet.

Utbygging av ladepunkter

I arbeidet med å legge opp infrastruktur for ny bilpark som skal være rein EL må det monteres nye innovative ladepunkt, til bruk både for tjenestebiler og betalingsløsning for biler til de ansatte. Etablering av ladepunkt forutsettes gjennomført med 50 % ekstern og 50 % egenfinansiering.

Bygg og eiendom

Bakketun: Oppgradering ventilasjonsanlegg

Oppgradering av ventilasjonsanlegget på Bakketun bosenter. Utskiftning av eksisterende anlegg fra 1988 vil bedre inneklimate og redusere strømforbruket. Det er lagt til grunn skifte i 1988-bygget i 2023 og i 1998-bygget i 2023.

Bakketun: Oppgradering av uteområder

Uteområder og asfalterte områder oppgraderes. Dette gjøres for å bedre fremkommeligheten for bevegelseshemmede og for å få et penere uteområde.

Bakketun: Ny adgangskontroll

Ny adgangskontroll med kortleser og døråpnere. Dette for å bedre den universelle tilkomsten.

Barnehage: Adkomst og uteområder

Uteboder på Vidarheim for oppbevaring av leker og utstyr, en for hvert uteområde. Oppgradering av dører og funksjonen på disse. Sikring av uteområde rundt soveplass i Mosjordet med gjerde og ny grind.

Barnehage: Oppgradering dørmiljø Vidarheim

Oppgradering av dørmiljø med noen nye dører og adgangskontroll. Tiltaket bedrer den universelle adkomsten og bedrer energikostnadene.

Barnehage: Solskjerming Vidarheim

Ny solskjerming med styring på 1915-bygget, dette vil bedre innemiljøet i forhold til soloppvarming.

ENØK tiltak: Diverse tiltak kommunale bygg

Det avsettes midler til ENØK-tiltak i kommunale formålsbygg, som energistyring og tiltak som gir energisparing over tid fra første dag. Disse tiltakene ses i sammenheng med andre oppgraderinger av bygg. Eksempler på tiltak kan være utskifting av elektriske komponenter, etterisolering, utskifting av vinduer og oppgradering av varmeanlegg.

Kommunale boliger: Leiligheter for storfamilier

Det er stort behov for leiligheter med inntil fem soverom for storfamilier. Kommunen har i dag ikke leiligheter med mer enn tre soverom, noe som blir uholdbart for storfamilier. Tilskuddsmidler fra Husbanken vil være aktuelt og det blir avholdt møte for å se på løsninger både arkitektonisk og økonomisk.

Kommunale boliger: Tiltak etter boligsosial handlingsplan

Det legges inn investeringsmidler til kommunale boliger der behovet konkretiseres gjennom arbeidet med boligsosial handlingsplan. Gjennom planen vil det bli gjort en prioritering

av hvilke typer og størrelser på boliger som er kommunens behov. Tiltak søkes delfinansieres med tilskudd fra Husbanken. Boligene vil bli plassert på egnede kommunale tomter.

Kommunale leiligheter: ENØK-tiltak

Det settes av investeringsmidler til ENØK-tiltak i kommunale boliger med sikte på energisparing.

Kultur og friluftsliv: Badeplass

Det er gjennomført kartlegging for etablering av badeplass. Forslaget har ikke vært ute for prising i markedet så kostnaden er usikker. Aktuelt areal ligger på sørsida av brua ved Mesta, på kommunalt eid grunn.

Solvang skole: Nytt gjerde mot Aronsveen

Nytt flettverkjerde mot naboeiendommen. 1 meter høyde med stålvinkel på toppen.

Solvang skole: Tilbygg universell utforming

Nytt tilbygg for å etablere spesialrom i forbindelse med elevbehov.

Solvang skole: Oppgradering uteområder

Asfaltering og ombygging av skråninger. Dette gjøres for å bedre innemiljø og universelle framkommeligheten ute.

Tretten kontorbygg: Ny vannforsyning

Omlegging av vannforsyning fra kommunalt nett til teknisk rom, og videre til søndre fløy. Prosjektet gjelder både Tretten kontorbygg og Tretten samfunnshus, og bør utføres samtidig med ombygging av varmeanlegg og annen graving rundt bygget i forbindelse med å bedre den universelle adkomsten til samfunnshuset.

Tretten kontorbygg: Alternativ energikilde

Ombygging av varmeanlegg. Oljetank er ikke fjernet da den kan brukes til biodrivstoff. Installasjon av alternativ energibærer til el-kjelen med for eksempel luft til vann-varmepumpe.

Tretten kontorbygg: Ny heis

Utskifting av heis fra 1982. Heisen er gammel og det er vanskelig å få tak i deler til styring og aggregat. Dørene er også utslitte.

Tretten samfunnshus: Ventilasjonsanlegg

Rehabilitering og oppgradering av gamle ventilasjonsanlegg i samfunnshuset og kaféen. Tiltaket vil ha energi-økonomisk gevinst.

Tretten samfunnshus: Universell utforming

Universell utforming av bygget som i dag ikke tilfredsstillt kravene om tilrettelegging. Dette gjelder hovedsakelig inngangsparti, heis og WC.

Stav boligfelt: Utvidelse av dagens felt – forprosjekt

Øyer kommune eier et område øverst i Stavsfeltet på 20 mål som er avsatt til framtidig boligformål. Det er tilliggende arealer på 26 mål som eies av andre. Forprosjekt anbefales for å ta stilling til kommunens rolle i utbygging av nye boligområder, reguleringsarbeid og infrastrukturplanlegging.

Trettenhallen: Nytt utvendig tak

Fjerne gamle takplater, nytt undertak og nytt takbelegg. Bevilgningen er økt fra tidligere økonomiplan på grunn av økt entreprisestnader. Mulig å se på bruk av solfanger/solenergi.

Trettenhallen: Forprosjekt utvidelse av hallen og gulv kvalitet

Vurdering av mulighet for et tilbygg med hoppe-grop og styrkerom, samt kartlegge kvaliteten på dagens hallgulv.

Trettenhall: Oppgradering fellesarealer og garderober

Oppgraderingstiltak i fellesarealer og garderober som omfatter blant annet nye gulv. Tiltaket gjøres for å få et lettere renhold og bedre innklimaet.

Øyer Aktivitetssenter: Nybygg arbeidslokaler

Nytt bygg for snekkerverksted, malerom og vedproduksjon med tilhørende lagerrom og garderober. Prosjektet omfatter rivning av dagens garasje for etablering av nytt bygg. Dagens bygg tilfredsstiller ikke krav til innemiljø og plass for dagens aktiviteter.

Øyer folkebibliotek: Meråpent – for bedre tilgang til bøker og biblioteklokaler

«Meråpent»: Innloggingspanel ved inngangen for bedre tilgang til bøker og biblioteklokaler, selvbetjent utlån, ny og bedre formidling av bøker på nett.

Øyer helsehus: Velferdsteknologi

Det avsettes årlige midler til fortsatt videreutvikling av velferdsteknologiske løsninger.

Øyer helsehus: HMS-tiltak vestre hovedinngang

Overbygg og sikring med varmekabler i trapp og rullebane i vestre hovedinngangen i 2001-bygningen. Dette er vurdert som et HMS-tiltak pga. problemer med is på vinteren.

Øyer helsehus: Sprinkelanlegg

Fullføre sprinkleranlegg til komplett anlegg i helsehuset. Ramma er økt sammenlignet med gjeldende økonomiplan på grunn av økte entreprisestandarder. Øyer kommunale boligstiftelse ønsker at vi tar med deres leiligheter når vi skal gjennomføre tiltaket og at de dekker sin del av kostnadene. Dette kommer i tillegg til rammen på 2 millioner kroner.

Øyer og Tretten kirkelig råd: Ny gressklipper

Anskaffelse av ny gressklipper til erstatning for gammel som er slitt og klipper dårlig.

Øyer og Tretten kirkelige råd: Vanntåkeanlegg Tretten kirke

Brannsikringstiltak av kirka. Vanntåkeanlegg har den fordel ved aktivisering av vannskadene i bygget blir minimale.

Øyer og Tretten kirkelige råd: Oppgradering av trapper og handicapinngang Tretten kirke

Etablering av varmeelementer i trapp ved hov-

edinngang og handicapinngang, samt gjenoppbygging av trapp og inngangsrampe. Tiltaket bør prioriteres da eldre og funksjonshemmede har vanskelighet med å komme inn og ut av kirka slik forholdene er i dag.

Øyer og Tretten kirkelige råd: Forprosjekt for etablering minnelund

Det er behov for å utrede etablering av minnelund og det avsettes midler til et forprosjekt.

Øyer rådhus: Alternativ energibærer

Alternativ energibærer til el-kjel. Luft til vannvarmepumpe vurderes, solenergi tas også med i vurderingen. Tiltaket har som hovedhensikt å gi lavere energikostnader, og vurderes også som et miljøtiltak.

Øyer samfunnshus: Ventilasjonsanlegg

Nytt ventilasjonsanlegg som gjelder samfunnshussal, kafe og ungdomsklubb. Nytt ventilasjonsanlegg vil bedre inneklimate og være positivt for energiforbruket i bygget.

Øyer samfunnshus: Energioptimering fornybar energibærer

Alternativ energibærer til el-kjel. Luft til vannvarmepumpe vurderes. Tiltaket har som hovedhensikt å gi lavere energikostnader, og vurderes også som et miljøtiltak.

Øyer samfunnshus: Oppgradering av salen

Oppgradering av salen med lydhimling og oppgradering av overflater. Prosjektet ses i sammenheng med oppgradering av fasaden og vindusskifting. Dette gjøres for å få en helhetlig oppgradering av salen både interiørmessig og klimamessig.

Øyer samfunnshus: Oppgradering av fasader

Oppgradering av resterende fasader, eventuelt vindusutskifting for å bedre inneklimate og energibehovet. Gjelder resterende fasader utover salen.

Øyer ungdomsskole: Oppgradering fasade

Oppgradering av fasader på skolebygget.

Øyer ungdomsskole: Oppgradering yttertak
Omlegging av tak over nordre bygning mot Mosåa. Taket er fra rundt 1960. Kan her også vurdere solfangere.

Øyer ungdomsskole: Solskjerming med styring
Montering av solskjerming med styring.

Øyerhallen: Nye porter til lager rom
Oppgradering av porter til lagerrom for utstyr.

Øyerhallen: Ny belysning
Skifte til ny LED-belysning i hallen.

Kommunale veger: Nye gatelys
Øyer kommune har ca 200 gatelyspunkt med 160W natriumpærer. Utskifting til LED vil gi besparelser på strømutgifter og reduserte driftskostnader, da LED har langt lengre levetid.

Kommunale veger: Bådstølykja
Oppgradering av veger i boligfeltet med ny asfalt.

Trodal boligfelt
Kommunestyret vedtok i KS-sak 104/21 at utbygging av Trodal boligområde inkl. tverrforbindelse og flomsikringstiltak fullføres innenfor en total kostnad på 124 millioner kroner. Investeringsmidler til byggetrinn 2 og 3 legges inn i 2023 og 2024.

Vann og avløp (selvkost)

Øvre trykksone Tingberg - ledningsanlegg Haug - Øyer kirke
Ledningsnett for brannvann til Øyer kirke. Sprinkling for kirken etablert i 2021 med enklere utførelse.

Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)
Utrede muligheten for et nytt høydebasseng ved Hunder for å øke kapasiteten og driftssikkerheten i drikkevannsforsyningen. Vurderes nærmer i hovedplan.

Avløpstiltak sammen med Lillehammer
Investeringer på fellesnett i Lillehammer kommune, utløst av Lillehammer kommune. Avhenger av revidert avtale med Lillehammer kommune om overføring til Lillehammer renseanlegg. Med bakgrunn i pågående dialog med Lillehammer kommune settes anslaget noe høyere enn tidligere år.

Nedstigning/overbygg Pellestova høydebasseng
Nedstigning til to GUP-bassenger via betongkummer. Etablere overbygg som gjør atkomst enklere og sikrere med hensyn på HMS.

Rehabilitering VL Hafjell hotell – Solvang
Utrede muligheten for rehabilitering, eller utkobling, av ledningen på utsiden av Hafjell hotell/Spar. Ledningen ligger veldig nært E6 og er av gammel dårlig kvalitet. Usikkerhet rundt framtidige planer, blant annet om idrettshall.

Rehabilitering SP Kneika – Ruglykkja
Gammel betongledning i dårlig tilstand, røtter og krakelering. Vurdere å rehabilitere eller legge om. Prosjektet vurderes i sammenheng med tomtesalg/tomteutnyttelse i området. Løsning kan også avhenge av framtidig løsning med avløpsoverføring fra Tretten renseanlegg til Lillehammer.

Ny pH-justering Tretten vannverk
pH i vannet må justeres opp for at vannet ikke skal være korrosivt for ledningsnett. Dette gjøres i dag med tilsetning av soda, med sekker som blandes ut på stedet for dosering inn på drikkevannsnett. HMS-messig er dette et svært etsende stoff og i tillegg tungt arbeid. Det gjøres en vurdering av prosess i 2022 for etablering av en HMS-messig sikrere pH-justering i 2023.

Varebil til driftsoperatørene
Varebil fra 2000 må skiftes ut. Uteenheten har i dag 6 biler for i alt 7 driftsoperatører.

Vann og avløp: Nytt låsesystem og adgangs-kontroll vannverkene og Høydebassengene

Mattilsynet krever at kommunen har adgangs-kontroll til kommunens vanninstallasjoner. Vi har et pilotprosjekt på gang for å prøve ut et system. Må ha på plass et fullstendig system i løpet av 2024.

Ny driftsstasjon

Dagens sanitærforhold tilfredsstillende ikke krav til rene og urene garderobes. Møteromsfasiliteter og kontorplasser er mangelfulle. Bygningsmessig er det også stort behov for oppgradering. Det har vært diskutert hvorvidt driftsstasjonen fortsatt skal ligge på Granrudmoen, eller om denne tomte bør benyttes til annet formål. VVA har sett på muligheten for å etablere ny driftsstasjon på kommunens areal på Tingberg mellom Kongsvegen og E6. Bolighus må da rives. Dette betinger dispensasjon fra byggegrensene mot veg. Statens Vegvesen er bedt om en forhåndsuttalelse på dette før evt. reguleringsarbeid settes i gang. I dag er oppmøteplass delt mellom Tretten rensanlegg og Øyer driftsstasjon. Det er sterkt ønskelig å få etablert en oppmøteplass for alle driftsoperatørene. Det må arbeides videre med lokalisering, kostnaden inntas i investeringsplanen.

Overføring av avløp fra Tretten rensanlegg til Lillehammer:

Som følge av ny utslippstillatelse skal alt avløp fra kommunen overføres til Lillehammer fra 2024, jf. KS-sak 83/22. Samlet investerings-

kostnad for overføring av avløp fra Tretten rensanlegg til Lillehammer utgjør 48,3 millioner kroner fordelt på årene 2023 og 2024.

I dette ligger det inne følgende delprosjekter:

- Ombygging Tretten rensanlegg til pumpestasjon med utjevning
- Pumpestasjon i Skarsmoen (v/vektstasjon)
- Oppgradering Tingberg avløpspumpestasjon (pumper)
- Ledningsanlegg Tingberg - Jevne (pumpeledning)
- Ledningsanlegg Jevne - Langvik (selvfall)
- Oppgradering Langvik pumpestasjon (pumper)
- Ledningsanlegg Langvik - Rugløyken (pumpeledning)
- Ledningsanlegg Rugløyken - Kjølgård (selvfall)
- Utskifting av avløpspumper i Mosåa pumpestasjon

Plan og utvikling (selvkost)

Skanning av byggesaksarkiv

Forprosjekt for skanning av kommunens byggesaksarkiv er gjennomført i 2022 og det legges inn investeringsmidler til gjennomføring av prosjektet i 2023 og 2024.

HOVEDTALL I ØKONOMIPLAN OG BUDSJETT

FRIE INNTEKTER

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	171 802	174 014	183 886	184 886	186 886	187 886
Rammetilskudd	172 802	166 874	172 122	177 181	176 864	176 867
Skatt på eiendom	35 228	35 950	36 850	37 350	37 850	38 350
Andre generelle driftsinntekter	12 078	9 816	22 556	18 074	13 305	12 153
Sum frie inntekter	391 910	386 654	415 414	417 491	414 905	415 256

Kommunens frie inntekter består av skatt og rammetilskudd, og er kommunens største inntektskilde. Skatt på formue og inntekt og rammetilskudd er budsjettert med utgangspunkt i forslag til Statsbudsjett 2023 som ble lagt fram 6. oktober 2022. Statsbudsjettet vil ikke bli endelig vedtatt i Stortinget før i desember.

Skatt på inntekt og formue

Skatt på inntekt og formue er budsjettert med en vekst på 5,7 % ut fra opprinnelig budsjett 2022 som er på 174,0 millioner kroner. Dette vurderes som et offensivt anslag, samtidig har Øyer over flere år ligget over anslaget i Statsbudsjettet på skatteinngang. Anslag for 2023 er økt i forhold til KS-prognosemodell, delvis med en forventning om befolkningsvekst, og delvis med en forventning om at Øyer fortsatt vil ha høyere skatteinngang enn prognosene tilsier. Det er videre lagt inn en forsiktig økning i planperioden.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet baserer seg på KS-prognosemodell etter framlagt statsbudsjett. Det er lagt inn et anslag på trekk i Øyer kommunes rammetilskudd i 2023 på 3,8 millioner kroner på bakgrunn av regjeringens forslag om inndragning

av ekstraordinære konsesjonskraftinntekter. Endelig beløp vil ikke være kjent før politisk budsjettbehandling.

Øyer kommune får ikke tildelt ordinære skjønsmidler fra Statsforvalteren i 2023.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er budsjettert med forutsetning om 4 promille for boliger og fritidsboliger og 7 promille på næring. Dette er samme nivå som i 2022. Det er lagt inn en årlig økning for nye enheter på 0,5 millioner kroner i planperioden. Ut fra kommunens økonomiske situasjon er det ikke vurdert å justere promillesatsen ned i økonomiplanperioden.

Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle statstilskudd er i hovedsak integreringstilskudd flyktninger. Nivået på tilskuddet styres av antall flyktninger som bosettes i kommunen, og på grunn av den høye bosettingen i 2022 vil integreringstilskuddet øke mer enn i forrige økonomiplan. Nivå på bosetting videre framover er ikke avklart. Det legges til grunn 10 bosatte årlig fra 2023, men nivået vil kunne bli høyere. Dette vil utløse høyere tilskudd, men også høyere utgifter innen flyktingetjenesten i kommunen.

FINANSINTEKTER OG -UTGIFTER

Beløp i 1000 kroner	Regnskap		Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Renteinntekter og utbytte	- 19 563	- 13 057	- 17 377	- 18 197	- 18 277	- 18 427
Renteutgifter	8 857	11 930	24 300	27 600	30 550	30 000
Avdrag på lån	26 505	27 200	22 000	22 000	23 000	23 000
Netto finans	15 799	26 073	28 923	31 403	35 273	34 573

Finansutgiftene kommer fra renter og avdrag fra den låneporteføljen kommunen har i dag og planlagte nye låneopptak. Utgifter fra framtidige lån blir beregna inn i framtidige utgifter, og hensyntar de investeringene som ligger i økonomiplanen for 2023-2026.

Avdrag

Avdrag er budsjettert med estimert minimumsavdrag som kommunen må betale i henhold til kommuneloven. Det er knyttet usikkerhet til faktisk nivå på framtidige avskrivninger, det er derfor noe usikkerhet for-

bundet med estimatet. Minimumsavdrag skal samsvare med kapitalslitet på de anleggsmidlene som avskrives, sett i forhold til lånegraden på anleggsmidlene.

I 2022 ble det avdekket feil i avskrivningsgrunnlaget til Øyer kommune. Feilene er rettet opp, og det er beregnet nivå på framtidig minimumsavdrag etter opprettingen.

Minimumsavdrag skal etter kommuneloven berages på følgende måte:

$$\text{Minimumsavdraget} = \text{Sum avskrivninger} \times \frac{\text{Sum rest lånegjeld}}{\text{Sum bokført verdi avskrivbare driftsmidler}}$$

Renteutgifter

Både renteutgifter og avdrag er stigende i økonomiplanperioden, med den usikkerhet som knytter seg til rentenivået og estimat på mini-

2023: 4,4 %

2024: 4,3 %

2025: 4,1 %

2026: 4,0 %

mumsavdrag. Budsjettrentene som er lagt til grunn for ny økonomiplanperiode er på et nivå mellom Norges Banks rentebane og markedets forventninger. Dette legger til grunn følgende utvikling for lånerente:

Renteinntekter og utbytte

Finansinntekter er renteinntekter fra kommunens bankinnskudd. Utbytte er fra de tre selskapene Gudbrandsdal Energi AS, Innlandet Energi Holding AS og Ikomm AS.

Utbyttet fra Innlandet Energi Holding AS bygger på utbytteplan fra 2020. Utbytte fra Gud-

brandsdal Energi AS er en videreføring av ordinært nivå. Det skal foretas en verdivurdering av selskapet i 2022 som vil kunne medføre endringer, resultatet av dette er ikke kjent. Det er lagt inn årlig utbytte fra Ikomm AS i planperioden ut fra nivået på utbetalt utbytte i 2021.

STATUS OG UTVIKLING

ØKONOMI

Netto driftsresultat

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat	17 521	4 255	-669	14 585	13 665	16 307
Netto driftsresultat i %	3,10	0,81	-0,12	2,55	2,40	2,86

Lånegjeld

	Øyer 2021	Innlandet 2021	Landet uten Oslo 2021
Netto lånegjeld per innbygger	107 084	93 105	86 231

§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser

Utvikling av lånegjeld

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Prognose	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lånegjeld pr 01.01	610 622	612 222	631 570	694 898	785 123	802 881
Nye lån	32 000	49 000	90 661	118 225	47 425	27 334
Avdrag	30 400	29 652	27 333	28 000	29 667	30 333
Långjeld pr. 31.12	612 222	631 570	694 898	785 123	802 881	799 882
Videreutlån (startlån)	63 641	67 588	82 255	96 255	109 588	122 255
Ubrukte lånemidler investeringslån	9 774	-	-	-	-	-
Netto lånegjeld	538 807	563 982	612 643	688 868	693 293	677 627
Innbyggertall	5 067	5 082	5 105	5 122	5 132	5 144
Lånegjeld pr. innbygger 31.12	106	111	120	134	135	132

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Prognose	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Total lånegjeld pr. 31.12	612 222	631 570	694 898	785 123	802 881	799 882
Andel lån sjølkost	173 712	171 262	210 660	276 150	291 090	288 222
Andel lån til videreutlån (startlån)	63 641	67 588	82 255	96 255	109 588	122 255
Korrigert gjeld pr. 31.12	374 869	392 720	401 983	412 718	402 203	389 405

Pensjonsforpliktelser

Summen av medlemsinnskudd (arbeidstakers andel) og den delen arbeidsgiver skal betale av lønnsutbetalingene tilsvarer den totale pensjonspremien som kommunen betaler til pensjonsforsikringsselskapene for det aktuelle året. Beløpet som blir utgiftsført i driftsregnskapet er derimot det beløpet som pensjonsforsikringsselskapene regner ut (ut fra lang-

siktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering) til å være årets pensjonskostnad for Øyer. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og utregna pensjonskostnad blir kalla *premieavvik*, og dette skal inntekts- eller utgiftsføres både i driftsregnskapet og i balansen.

Fra 2015 er reglene i økonomiforskriften for kommuner slik at premieavviket kan føres i regnskapet over de neste 7 årene (tidligere over 15 og 10 år). Etter prognose fra pensjons-selskapene vil det i 2022 bli tilbakeført (utgiftsført) premieavvik på 6 millioner kroner, mens anslag på årets premieavvik er på nærmere 10 millioner kroner.

Gjennom de årene ordningen har vært har Øyer kommune betalt mer i premie enn hva som har vært utregna som pensjonskostnad. Pr. 31.12.20 er forskjellen mellom innbetalt premie og utgiftsført pensjonskostnad på 20,3 millioner kroner, som det i tillegg skal beregnes arbeidsgiveravgift på. På grunn av at det er den beregna kostnaden, og ikke det som fak-

tisk er betalt som blir ført i regnskapet, har dette over år gitt et positivt premieavvik. Et positivt premieavvik blir inntektsført i driftsregnskapet det året premieavviket oppstår, og ført i balansen som fordring på pensjonsordninga. I de neste 15, 10 og 7 årene må akkumulert premieavvik kostnadsføres i driftsregnskapet.

Prognoser for premieavvik i planperioden viser betydelig økning, både når det gjelder årlig premieavvik og beløpene som skal tilbakeføres. Ved avslutning av årsregnskap 2018 ble det opprettet et pensjonsfond, som over tid bør bygges opp til å håndtere framtidig forpliktende premieavvik. Fondet vil være et disposisjonsfond, som årlig premieavvik avsettes til.

Regnskapsføring av pensjon SPK

År	Premieavvik	Tilbakeført	Akkumulert premieavvik
2009	- 90	- 27	70
2010	215	- 24	270
2011	- 1 353	- 38	- 1 121
2012	- 843	97	- 1 867
2013	- 1 092	181	- 2 778
2014	- 613	290	- 3 101
2015	584	378	- 2 140
2016	- 85	294	- 1 930
2017	- 368	306	- 1 992
2018	- 545	339	- 2 197
2019	827	459	- 912
2020	- 32	368	- 576

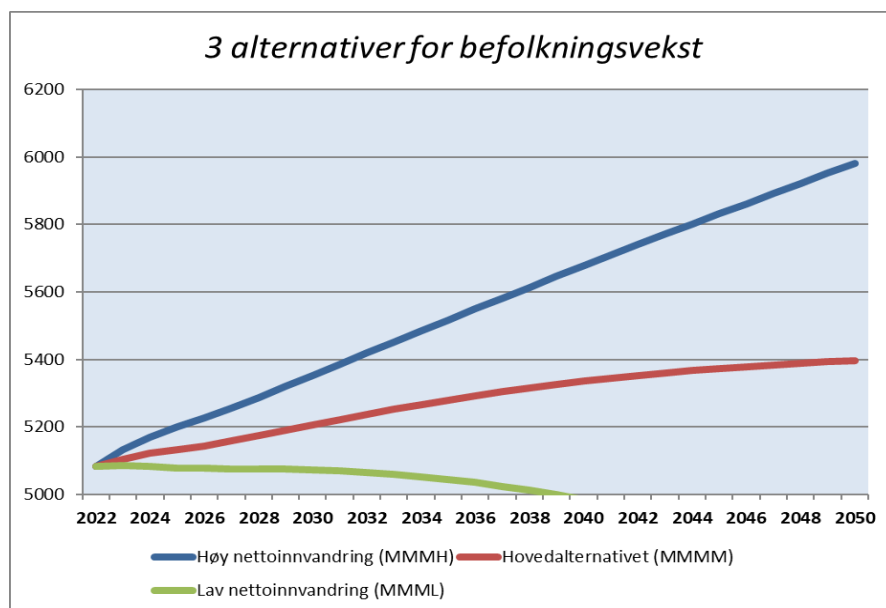
Regnskapsføring av pensjon KLP

År	Premieavvik	Tilbakeført	Akkumulert premieavvik
2009	460	- 412	5 072
2010	- 46	- 505	5 236
2011	1 938	- 502	6 672
2012	7 512	- 696	13 488
2013	1 671	- 1 447	13 709
2014	819	- 1 614	12 914
2015	5 874	- 2 725	16 063
2016	3 593	- 2 570	17 085
2017	4 705	- 3 083	18 706
2018	6 387	- 3 529	21 564
2019	6 455	- 4 361	23 657
2020	2 562	- 5 301	20 919

Akkumulert premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift per 31.12.2021	31 639
Pensjonsfond per 31.12.2021	16 417

DEMOGRAFI

Folketallsutviklingen er viktig både i forhold til samfunnsutvikling og til de økonomiske overføringene fra staten. Øyer kommune er av de få kommunene i Innlandet som har stabilisert folketallet, og de siste årene har vi hatt vekst i folketallet. Prognosene viser at kommunen vil få en gradvis vekst i folketallet også i årene framover. Dette er positivt, samtidig som befolknings sammensetningen i kommunen framover er noe mer urovekkende og krever langsiktig planlegging av kommunale tjenester.

ØYER	2022	2025	2030	2040	2050
0-5 år	306	290	283	301	290
6-15 år	542	547	533	508	527
16-66 år	3 241	3 232	3 203	3 105	3 098
67-79 år	705	745	733	889	799
80-89 år	237	272	350	422	536
90 år+	51	46	65	111	146
Totalt	5 082	5 132	5 167	5 336	5 396

SSB: Framskrevet folkemengde etter region, alder, år. Hovedalternativet MMMM

Tallgrunnlaget som denne tabellen baserer seg på middelalternativet, det vil si middels fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring. Det er mange positive signaler i tabellen. Antall barn i barnehagealder er relativt stabilt. Det ses en svak nedgang i antall barn i grunnskolealder. Fram til 2030 er det en nedgang på 2 %, mens fram til 2050 er det en nedgang på 3 %. Antall personer i yrkesaktiv alder synker med 1 % fram til 2030 og med 4 % i hele perioden, samtidig som det ses en sterk vekst i personer fra 67 år og oppover.

Dette er i tråd med situasjonen i landet for øvrig.

Grunnskole og helse og omsorg er de mest ressurskrevende sektorene i enhver kommune. Med tanke på at antall yrkesaktive i perioden nesten stagnerer, vil inntektsgrunnlaget med tanke på skatteinntangen bli lavere. I dette framtidsscenariet blir det svært viktig for Øyer å styrke folkehelsearbeidet i kommunen og drive mer aktivt med tanke på forebyggende tiltak for alle aldersgrupper. Dette er en god investering med tanke på framtida og kommuneøkonomien.

HELSETILSTAND I BEFOLKNINGEN

Folkehelsemeldingen, «Mestring og muligheter» (Meld. St. 19 (2014–2015)) legger føringer for at kommunen i større grad skal legge til rette for helsefremmende og forebyggende virksomhet. Det har blitt iverksatt flere tiltak i Øyer de seneste årene, med tilrettelegging for sentrumsnære og universelt utformede tursti-

er. Viktigheten av å bevare grønne lunger nære sentrum er blitt framhevet av bl.a. flerkulturelt råd.

Folkehelseprofilen (FHI) for 2022 sier at folkehelsen i Øyer er på det jevne, men noen få unntak i både negativ og positiv forstand. Vi scorer dårligere enn snittet på husholdninger med vedvarende lavinntekt. Vi har også en dårligere score på muskel- og skjelettplager. På den positive siden har vi få innbyggere som bor trangt, få uføre, trygge nærmiljø, og lav andel med psykiske lidelser.

LIKESTILLING

Offentlige sektor er lovpålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og for å hindre diskriminering.

Øyer kommune har stor overvekt av kvinnelige tilsatte totalt sett, spesielt i de lavest lønnede yrkene. Når det gjelder lederstillinger i kommunen er forholdet kvinner/menn svært likt. I andre stillingskategorier varierer det, men har i stor grad skjev fordeling med hensyn til kjønn. Som tidligere år er det flere kvinner enn menn- som arbeider deltid.

Arbeidet med å redusere uønsket deltid og få innarbeidet en heltidskultur pågår kontinuerlig, men kommunen har fra 2021 satt større fokus, sammen med politisk nivå og i partsamarbeidet.

Aktivitetsplikten gjelder alle diskrimineringsgrunnlagene som er oppstilt i likestillings- og diskrimineringsloven. Dette gjelder blant annet kjønn etnisitet, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, religion og livssyn. Kommunen ønsker å være åpen og inkluderende i forhold til dette.

Øyer kommune har som mål å arbeide aktivt for:

- Mindre deltid
- Kjønnsbalanse

- Mindre lønnsforskjell mellom kvinner og menn
- Hensynta diskrimineringsgrunnlagene ved rekruttering, dersom kvalifikasjonskravene er oppfylt.

INTEGRERING

Øyer kommune er proaktive med tanke på bosetting og integrering av innvandrere, og med å få flyktninger ut i meningsfull aktivitet. Samfunnsoppdraget er at flyktninger og innvandrere skal bli sosialt, økonomisk og kulturelt integrert. Dette er en oppgave for hele lokalsamfunnet. Integrering er en kontinuerlig prosess og handler om positivt samspill mellom innvandrere, lokalsamfunn og offentlig sektor.

Øyer kommune har de siste årene vært oppfordret fra IMDi om å bosette inntil 10 flyktninger pr. år. 2022 ble et veldig annerledes år i så måte, med en krig i Ukraina som medførte en flyktningkrise. Øyer kommune ble i utgangspunktet anmodet om å bosette 12 flyktninger i 2022, men etter en ny vurdering mottok kommunen oppfordring om å bosette inntil 65 flyktninger. Dette medførte et kraftig press å flyktningetjenesten og boligkontor for å skaffe tilstrekkelig boplasser. Det er signalisert forventet bosetting i 2023 på nesten samme nivå, men anmodningsprosessen har p.t. ikke kommet så langt at vi kjenner antall.

BEREDSKAP

Kommunene utgjør fundamentet i samfunnets kriseberedskap ut fra prinsippet om at alle kriser skal håndteres på lavest mulig nivå. Kommunene har beredskapsplikt i hht. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og plikter å utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse. I Øyer kommune har vi risiko- og sårbarhetsanalyser (helhetlig ROS 2019) og overordna kommunal beredskapsplan (2020). I tillegg til overordna planer, så har vi også plan-

er på de forskjellige tjenesteområdene. Det er iverksatt arbeid med revidering av helhetlig ROS sammen med Lillehammer og Gausdal, som forventes ferdigstilt første halvår 2023.

Risiko- og sårbarhetsanalysen kartlegger hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurderer sannsynligheten for at hendelsene kan komme til å skje og konsekvenser av disse. Det skal vurderes forebyggende tiltak for å hindre at uønskede hendelser skjer og konsekvensreducerende tiltak om/når slike hendelser skjer.

Øyer kommune har overordna beredskapsplan som inneholder en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser. Beredskapsplanen blir mer eller mindre kontinuerlig oppdatert, og kommunen gjennomfører beredskapsøving i tråd med Statsforvalteren sitt oppsett. Ut over dette har vi årlig møte i Beredskapsrådet og i den kommunale kriseledelsen. I februar 2020 gjennomførte Øyer kommune en øvelse i større omfang. Øvelsen ble koordinert av Statsforvalteren i Innlandet i samarbeid med Gausdal og Lillehammer kommuner.

PLANOPPGAVER I ØKONOMIPLANPERIODEN

Planstrategi for Øyer kommune 2020-2023 ble vedtatt av kommunestyret i mai 2021. Av planstrategien framgår hvilke planer som skal utarbeides og revideres i økonomiplanperioden.

Plan	Vedtatt	Bakgrunn	Kommentar
Kommuneplanens samfunnsdel	2014	Lovpålagt	Avgrenset revisjon gjennomføres. Oppstart i 2021.
Kommuneplanens arealdel	2018	Lovpålagt	Rullering vurderes i planstrategi 2024-2028. En avgrenset revisjon foretas etter KDP Øyer sør, oppstart 2022, forutsatt ekstra planressurs opprettholdt.
Kommunedelplan Øyer sør	2007	Politisk vedtak	Rullering pågår og planlegges slutført i 2022.
Økonomiplan	2020	Lovpålagt	Rulleres årlig sammen med årsbudsjett.
KDP Vann og avløp	Ny	Politisk vedtak	Planarbeid pågår og planlegges slutført i 2021. Må avklares mot Øyer sør.
KDP Klima og energi	2010	Politisk vedtak	Revideres i 2022-23, i etterkant av KDP Øyer sør.

Status

Kommunedirektøren har følgende kommentarer til status for planene i vedtatt planstrategi:

Kommuneplanens samfunnsdel:

I budsjettforslag 2023 er ekstra planressurs tatt ut, det medfører redusert kapasitet til planoppgaver.

Kommuneplanens arealdel:

Avgrenset revisjon kan startes opp først etter ferdigstilling av KDP Øyer sør. I planstrategien er det forutsatt at ekstra planressurs opprettholdes for å igangsette arbeidet. I budsjettforslag 2023 er ressursen tatt ut, og det medfører redusert kapasitet til planoppgaver.

Kommunedelplan Øyer sør:

Rullering pågår og planlegges slutført medio 2023.

Økonomiplan:

I henhold til vedtatt planstrategi.

KDP Vann og avløp:

Planarbeidet pågår og ferdigstilles 1. kvartal 2023.

KDP Klima og energi:

I planstrategien er det forutsatt at ekstra planressurs opprettholdes for å igangsette arbeidet. I budsjettforslag 2023 er ressursen tatt ut, og det medfører redusert kapasitet til planoppgaver.

ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER

Gjennom ny kommunelov er kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på sikt tydeliggjort, og kommunestyret har fått en plikt til å fastsette finansielle måltall gjennom lokale måltall og handlingsregler. Øyer kommune etablerte fire økonomiske handlingsregler i Økonomiplan 2018-2021, og disse fire handlingsreglene foreslås videreført i kommende planperiode. Handlingsreglene er utformet for å sikre bærekraft og soliditet i kommunens økonomi framover.

HANDLINGSREGEL 1: 1,75 % NETTO DRIFTSRESULTAT

Anbefalt nivå på netto driftsresultat, det vil si resultat før bruk og avsetninger til fond, bør over tid skal være minimum 1,75 % for å ha en bærekraftig økonomi. I handlingsregel 1 har Øyer kommune lagt til grunn at årlig avsetning til disposisjonsfond skal tilsvare 1,75 % av årets brutto driftsinntekter.

Kommunedirektørens økonomiplanforslag bryter med handlingsregel 1 i 2023, da det ikke budsjetteres med avsetning til disposisjonsfond, men bruk av fond.

For resten av økonomiplanperioden er planlagt avsetning til disposisjonsfond i gjennomsnitt på 1,88 %.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Handlingsregel 1		Netto driftsresultat 1,75 %				
Avsetning	25 005	8 430	0	12 345	10 425	13 067
Brutto driftsinntekter	565 082	582 034	599 495	617 480	636 005	655 085
Avsetning til disp.fond	4,43 %	1,45 %	0,00 %	2,00 %	1,64 %	1,99 %

HANDLINGSREGEL 2: DISPOSISJONSFOND 10 % AV DRIFTSINNTEKTER

Øyer kommune har per utgangen av 2021 et disposisjonsfond på 56,2 millioner kr, dette tilsvarer 9,9 % av driftsinntektene. Per 31.10.2022 er disposisjonsfondet på 49,2 millioner kr, og det er budsjettert med netto avsetninger på 8,4 millioner kr inneværende år.

Økonomisk årsprognose for 2022 etter 2. ternal viser merforbruk, og det forventes ikke avsetning til disposisjonsfond i henhold til budsjettert nivå inneværende år. Det ligger an til noe bruk av fondet ved årsavslutning 2022.

Målsetting om 10 % disposisjonsfond sett i forhold til driftsinntekter ligger ikke an til å nås i 2022.

Deretter budsjetteres det med netto bruk av fond i 2023, og det er først fra 2024 at det igjen vil bygges fond.

Det er helt nødvendig å bygge opp disposisjonsfondet for å sikre at kommunen har økonomiske reserver framover, bl.a. med tanke på kommunens lånegjeld og framtidig rentenivå.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Handlingsregel 2		Disposisjonsfond 10 % av driftsinntekter				
Disposisjonsfond 31.12	56 174	57 599	54 839	66 424	76 089	88 396
	9,9 %	9,9 %	9,1 %	10,8 %	12,0 %	13,5 %

HANDLINGSREGEL 3: KORRIGERT GJELD < 75 % AV DRIFTSINNTEKTER

Korrigert gjeld er samlet gjeld fratrukket lån til videreutlån og lån innenfor kommunens sjølkostområder. Anbefalt nivå er at gjeldsandel- en ikke overstiger 70-75 % av driftsinntektene.

Ved utgangen av 2021 var andel korrigert gjeld på 69,3 %. Framlagt økonomiplan legger opp til en reduksjon av korrigert gjeld i period- en, med 67,1 % som høyeste nivå i 2023, og 59,4 % i 2026.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Handlingsregel 3	Korrigert gjeld < 75 % av driftsinntekter					
Korrigert gjeld 31.12	374 869	392 720	401 983	412 718	402 203	389 405
	66,3 %	67,5 %	67,1 %	66,8 %	63,2 %	59,4 %

HANDLINGSREGEL 4: NYE LÅNEOPP- TAK < 75 % AV ÅRLIGE AVDRAG (KORRIGERT GJELD)

Nye låneopptak til egne investeringer skal ikke overstige 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld). Framlagt investeringsplan bygger på denne handlingsregelen.

Vedtaket om fullføring av Trodal boligfelt i løpet av økonomiplanperioden utfordrer kommunens vedtatte handlingsregel om nye låneopp- tak. Det er også lagt inn salgsinntekter fra Trodal fra 2023.

Kommunens egenfinansiering av investerings- budsjettet (overføring fra drift) i økonomiplan- perioden bidrar til å overholde handlingsreg- elen.

Med disse forutsetningene oppfylles hand- lingsregelen om at nye låneopptak skal være under 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld) når de fire årene i økonomiplanperioden ses under ett.

I 2022 er det foretatt korreksjoner i Øyer kom- munes anleggsregister som vil føre til redusert nivå på avskrivninger framover. Dette vil ha direkte betydning for beregning av minimums- avdrag, og for handlingsregel om nye årlige låneopptak. Handlingsregelen, og måltall for nytt årlig låneopptak, er ikke justert etter disse endringene. Dette vil bli klargjort i for- kant av neste rullering av investeringsplanen, og vil medføre et lavere nivå for nye låne- opptak.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Handlingsregel 4	Investeringer 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld)					
Nye låneopptak	16 000	10 046	26 623	24 497	2 958	334
75 % avdrag korrigert gjeld	14 357	13 845	12 867	12 638	12 641	12 641

KONSEKVENSER AV ØKONOMIPLAN OG ÅRSBUDSJETT 2023

Det er en alvorlig ubalanse i drifta av tjenester i Øyer kommune i 2022, og gjennom budsjett- prosessen har det vært nødvendig å fokusere

på inngangsfarten til 2023. Det høye driftsni- vået i kommunen er ikke bærekraftig. Arbeid- et med å ta ned aktivitet der det smerter

minst har vært hovedfokus. Alle tjenesteenheter ble utfordret på 2 % nedtak i budsjettprosessen, dette er imøtekommet fra barnehage, kultur og tekniske tjenester, mens for øvrige tjenesteområder er det ikke vurdert som realistisk med nedtak på grunn av drifts-ubalansen.

Driftsnivå oppvekst

Kommunestyret vedtok i sitt møte den 23.9.21 en ny ressursfordelingsmodell for skole. Den vedtatte modellen innebar et for høyt driftsnivå på skolene i størrelsesorden 6 millioner kroner. Det ble i budsjett 2022 gjort noen forutsetninger for å komme ned på vedtatt budsjetttramme, blant annet ble det redusert fra fem 1:1 elever til to 1:1 elever, og det er ikke tilført midler til elever som trenger oppfølging av voksne med bakgrunn i helsemessige utfordringer, dette er forutsatt løst innenfor det som tildeles per elev. Disse forutsetningene har vist seg vanskelig å følge opp i praksis og det er en negativ inngang til 2022 på ca 8,5 millioner kroner. Dette skyldes i stor grad utgifter til spesialpedagogiske tiltak og til andre ansatte som følger enkeltelever som har behov for ekstra voksenstøtte både i undervisning og elles gjennom skoledagen.

Det er også en økt egenfinansiering knyttet til moderasjonsordninger i foreldrebetaling for SFO i størrelsesorden en million kroner, samt økt krav til kvalitet i SFO som følge av vedtatt ny rammeplan for SFO. Inntekter som følge av fosterhjemsplasserte barn fra andre kommuner er vesentlig redusert uten at det har vært mulig å justere bemanningen tilsvarende.

Barnehagene har prognose balanse i henhold til budsjett.

Driftsnivå helse og omsorg

Helse- og omsorgstjenestene står under stort press. Vi opplever at det er flere innbyggere som trenger tjenester, og at tjenestebehovet er mer sammensatt enn før. Helse- og om-

sorgstjenestene har fortsatt en negativ inngangsfart mot 2023 på nærmere 9 millioner kroner.

Vi er midt i en eldrebølge, som ikke vil avta på lang tid. Presset øker både på psykiske og somatiske tjenester. Øyer kommune er avhengig av godt samarbeid med helseforetaket (SIHF) for å sikre at innbyggerne får de tjenestene de har krav på. Øyer kommune har også forholds- messig stort belegg på sykehjemsplassene. Vi må jobbe med å dreie innsatsen mer over på forebyggende og hjemmebaserte tjenester for å få kontroll med ressursbruken. Øyer kommune ligger langt framme i bruk av velferdsteknologi, men det er fortsatt potensiale til å utnytte disse mulighetene ytterligere. Samarbeid med frivilligheten (inkl. pårørende) vil også være avgjørende for framtiden.

Helse- og omsorgstjenestene følger opp utredningen av framtidens helse- og omsorgstjenester i økonomiplanperioden, og jobber for å sikre gode og forutsigbare tjenester for våre innbyggere. Vi må se på hvordan vi innretter våre tjenester, og legger til rette for god forebygging og egeninnsats. Dette krever målrettet innsats, med bred involvering og forankring. Dette sees også i sammenheng med den overordnede fornyings- og omstillingsprosessen.

Øyer kommune har deltatt i KS' prosjekt "Innovativ bemanningsledelse i helse og omsorg" i løpet av 2022/2023, hvor det jobbes med ressursutnyttelse, heltidskultur og arbeidsmiljø/-kultur.

Driftsnivå teknisk

Innenfor tekniske tjenester er det hovedsakelig høye energipriser som utfordrer driftsnivået inn i 2023. I budsjettforslaget er det lagt inn økte strømutgifter basert på prisprognoser fra GE per oktober 2022. Det er videre lagt inn forutsetning om noe redusert forbruk neste år ved å senke innetemperaturen i kommunale formålsbygg, og ved å slukke gatelys.

Høye energipriser gjelder også selvkostområdene innenfor vann og avløp, og gir seg utslag i økte gebyrer. Det er flere forhold som medfører økte gebyrer, både på vann og avløp og plan, byggesak og oppmåling. Dette er omtalt nærmere i eget notat vedlagt budsjettsaken.

Innsparingstiltak og inntektsøkninger

Tiltak som gir innsparing/inntektsøkning i økonomiplanperioden, med utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2022.

Tjenesteenhet	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Sentraladministrasjon	Innføring Framsikt - lønnsmidler i investering	-300	-150	-	-
Sentraladministrasjon	Hærdera avsluttes	-90	-90	-90	-90
Interkommunalt samarbeid	Barnevernsamarbeid - reduksjon fra 2022 til 2023	-672	-672	-672	-672
Interkommunalt samarbeid	Landbrukskontoret - reduksjon fra 2022 til 2023	-49	-49	-49	-49
Fellesutgifter	Nettoinntekt konesjonskraft	-9 000	-3 550	-2 300	-2 200
Fellesutgifter	Bevilgning til omstilling og fornying i 2022	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Fellesutgifter	Årlig bredbåndsbevilgning: ingen avsetning i 2023	-760	-	-	-
Fellesutgifter	Videreføre stillingskontroll i 2023	-1 500	-	-	-
Fellesutgifter	Reduksjon merkantile ressurser - omstillingsprosess	-500	-500	-1 500	-1 500
Fellesutgifter grunnskole	Reduserte IKT-utgifter	-75	-75	-75	-75
Fellesutgifter barnehage	Redusert antall barn i private barnehager nabokommuner	-400	-400	-400	-400
Mosjordet barnehage	Driftsnedtak	-24	-24	-24	-24
Mosjordet barnehage	Reduksjon overtid	-35	-35	-35	-35
Vidarheim barnehage	Driftsnedtak	-285	-285	-285	-285
Vidarheim barnehage	Reduksjon overtid	-100	-100	-100	-100
Vidarheim barnehage	Reduksjon vikarbruk	-120	-120	-120	-120
Vidarheim barnehage	Pedagogstilling fremmespråklige barn - 80 % fra 01.08.23	-260	-570	-570	-570
Aurvoll skole	Fådelte skole fra 01.08.2023	-395	-950	-950	-950
Aurvoll skole	Reduksjon antall skoletimer (til lovpålagt) fra 01.08.23	-60	-145	-145	-145
Aurvoll skole	Naturlig avgang ett årsverk andre ansatte	-	-600	-600	-600
Aurvoll skole	Engasjement utgår fra 01.08.24	-	-185	-445	-445
Aurvoll skole	Økning SFO-priser utover deflator	-5	-5	-5	-5
Solvang skole	Reduksjon driftsposter	-70	-70	-70	-70
Solvang skole	Naturlig avgang pedagogstilling - 100 % fra 01.08.23	-350	-800	-800	-800
Solvang skole	Naturlig avgang barne- og ungdomsarbeider - 89 % fra 01.08.23	-225	-450	-450	-450
Solvang skole	Økning SFO-priser utover deflator	-20	-20	-20	-20
Solvang skole	Reduksjon overtid	-110	-110	-110	-110
Solvang skole	Reduksjon vikarbruk	-410	-410	-410	-410
Øyer ungdomsskole	Omfordeling i henhold til budsjettmodell skole 2023-2026	-629	-901	-760	-1 105
Øyer ungdomsskole	Reduksjon driftsposter	-90	-90	-90	-90
Øyer ungdomsskole	Reduksjon leirskoletilbud - til minimum lovkrav	-	-100	-100	-100
Øyer ungdomsskole	Reduksjon antall fremmedspråk	-60	-60	-60	-60
Øyer ungdomsskole	Reduksjon årsverk annet personale i fbm. tverrfaglig samarbeid	-	-550	-550	-1 100
Øyer ungdomsskole	Reduksjon overtid	-150	-150	-150	-150
Øyer ungdomsskole	Reduksjon vikarbruk	-100	-100	-100	-100
Helse- og familietjenesten	Psykolog - stillingsreduksjon fra 01.01.2023	-460	-460	-460	-460
Helse- og familietjenesten	Reduksjon overtid	-250	-250	-250	-250
Helse- og familietjenesten	Reduksjon vikarbruk	-650	-650	-650	-650
Øyer helsehus	Stillingsreduksjon kjøkken - fra 01.01.23	-550	-550	-550	-550
Øyer helsehus	Sykehjemslege - 30 % stillingsreduksjon fra 01.07.23	-175	-350	-350	-350
Øyer helsehus	Reduksjon overtid	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Øyer helsehus	Reduksjon vikarbruk	-520	-520	-520	-520
Øyer helsehus	Reduksjon vikarbyrå	-500	-500	-500	-500
Hjemmebaserte tjenester	Reduksjon overtid	-300	-300	-300	-300
Hjemmebaserte tjenester	Reduksjon vikarbruk	-600	-600	-600	-600
Bofellesskap og miljøtjenester	Reduksjon overtid	-820	-820	-820	-820
Bofellesskap og miljøtjenester	Reduksjon vikarbruk	-480	-480	-480	-480
Kultur	Reduksjon vikarbruk	-100	-100	-100	-100
Kultur	Kulturmidler - reduksjon	-116	-116	-116	-116
Kultur	Bibliotek - redusert bokbudsjett	-15	-15	-15	-15
Kultur	Kulturskolen - driftsnedtak	-58	-58	-58	-58
Kultur	Tilskudd Øyer og Tretten kirkelig råd - reduksjon	-75	-75	-75	-75
Kultur	Tilskudd 17. maikomiteer	-21	-21	-21	-21
Kultur	Ungdomsarbeid - driftsnedtak	-20	-20	-20	-20
Bolig og eiendom	Redusert innsats ledelse	-180	-180	-180	-180
Bolig og eiendom	Effektivisering drift	-590	-1 113	-1 113	-1 113
Bolig og eiendom	Vedlikeholdskutt	-730	-580	-580	-580
Bolig og eiendom	Redusert vedlikeholdstiltak	-200	-200	-200	-200
Bolig og eiendom	Redusert energiforbruk - senkte innetemperatur og ENØK	-1 000	-	-	-
Veg, vann og avløp	Redusert energiforbruk - slukke gatelys	-600	-	-	-
Plan og utvikling	KDP Øyer sør - kjøp eksternt kompetanse (0,5 mill i 2023)	-100	-600	-600	-600
Plan og utvikling	Planleggerstilling - 100 % fra 01.01.23	-800	-800	-800	-800
		-28 954	-23 874	-23 593	-24 388

Kommentarer til tiltakene

I budsjettforslag for 2023 er det lagt inn forutsetninger om kraftig redusert bruk av overtid og vikarer for alle tjenesteenheter. Dette er en krevende budsjettforutsetning. Det blir viktig med kontinuerlig fokus på utgifter knyttet til disse postene gjennom kommunedirektørens månedlige økonomioppfølging for å kunne innfri på nedtaket.

Det planlegges å innføre nytt verktøy for økonomi- og virksomhetsstyring i 2023; Framsikt. I innføringsfasen kan lønn i Sentraladministrasjonen henføres til investeringsprosjektet og gi reduserte lønnsutgifter i drift i 2023 og 2024.

Utgivelse av Hærdera avsluttes, dette gir en årlig driftsbesparelse framover.

Innenfor interkommunalt samarbeid vil det bli redusert utgiftsnivå på barnevern fra 2023, som følge av at tidligere institusjonsplasseringer ble avsluttet høsten 2022. Det er også driftsreduksjon på Landbrukskontoret.

Som følge av det høye prisnivået på strøm vil kommunens nettoinntekter fra salg av konsekjonskraft øke betydelig, særlig i starten av økonomiplanperioden. Det er lagt inn anslag som bygger på prisprognoser fra GE per oktober 2022.

Bevilgning til prosjekt omstilling og fornying i 2022 videreføres ikke, og frigjør ressurser.

Kommunen har 2,9 millioner avsatt til bredbåndsfond, og det er bevilget ytterligere 0,76 millioner i 2022. Totalt 3,7 millioner. Det foreslås å ikke bevilge nye midler i 2023, men fra 2024.

Det er igangsatt en omstillingsprosess med mål om å se på den totale merkantile ressursen i kommunen. Det er lagt inn en besparelse av årsverk som skal utgjøre til sammen 0,5 millioner kroner i 2023. Dette kan løses ved naturlige avganger. Det betinger at de merkantile ressursene organiseres mer samlet, der ressursen blir styrt i større grad etter behov i

hele organisasjonen. Ved å få innbyggere og ansatte til å øke bruken av digitale tjenester, og blant annet få mer effektiv saksbehandling, vil tiltaket være gjennomførbart.

Det ble innført stillingskontroll siste halvdel av 2022, og tiltaket er foreslått videreført i 2023 med effekt på 1,5 millioner. Dette betyr at alle ledige stillinger blir vurdert, og enkelte stillinger vil holdes vakante gjennom året, der dette er forsvarlig utfra lovmessige krav og drift.

Driftsrammene til barnehagene er redusert med 2 %, det er i tillegg lagt inn en forutsetning om redusert bruk av overtid og redusert bruk av vikarer. Det vil blant annet medføre at det ikke kan gjennomføres personalmøter på kveldstid. Konsekvensen av dette er redusert tid til pedagogisk utviklingsarbeid da barnehageansatte ikke har rom for pedagogisk utviklingstid på dagtid slik det for eksempel er rom for innenfor grunnskole.

Det er forutsatt reduksjon i Vidarheim barnehages budsjetttramme knyttet til en 80 % støt-tepedagog for de minoritetsspråklige barna. Tiltaket kan ikke løses ved naturlig avgang. Ressursen fordeles i dag mellom alle barnehagene i forhold til antall minoritetsspråklige i den enkelt barnehage. I år fordeles ressursen til fire av barnehagene med 20 % til hver. Dulven har ingen minoritetsspråklige barn. Støttepedagogens jobb består i hovedsak i å følge opp enkeltbarn, kartlegge språket til de barna som har behov for ekstra støtte og veilede personalet slik at det kan legges til rette for barna på en best mulig måte. Konsekvensen av reduksjonen er større utfordringer med å følge opp den enkelte, det gjelder også kartlegging av språkferdigheter. De minoritetsspråklige vil få lik språkstimulering som alle andre barn. Muligheten for små lekegrupper med andre barn vil opphøre samt den ekstra støtten barna får via støttepedagogen i egen språkutvikling. Personalet mister muligheten til å få veiledning av støttepedagogen når de trenger det.

For barneskolene legges det opp til en økning i SFO – priser utover deflator. Evalueringen av prisene, som beskrevet i vedlagte notat, viser at Øyer kommune har et lavere prisnivå enn nabokommunene. Det har vært en økning i kommunens egenfinansiering på grunn av lovpålagte betalingsordninger for SFO og kommunedirektøren finner det forsvarlig å øke satsene noe mer enn deflator.

Aurvoll skole har per i dag flere timer enn lovpålagt på småskoletrinnet på grunn av skyss-tider, det forutsettes at antall timer reduseres til det lovpålagte fra 01.08.23, enten ved økt bruk av SFO eller ved endring av skyss-tider, som må skje i samråd med Innlandet fylkeskommune. Det forutsettes også sammenslåing av to trinn ved skolen fra og med 01.08.23. Dette medfører innsparing i timer til pedagog og årsverk andre ansatte. Tiltaket forutsettes løst ved naturlig avgang.

På Aurvoll forutsettes reduksjon med et årsverk andre ansatte fra 01.januar 2024, løst gjennom naturlig avgang, og utfasing av et engasjement som miljøterapeut fra 01.08.2024. Miljøterapeuten er i dag en ressurs for skolemiljøet og for de elever som trenger noe ekstra støtte, men vurderes ikke inn under det som er lovpålagt fra 2024. Disse tiltakene vil gå utover voksentettheten og gjennomføringen av praktiske fag vil bli mer krevende. Økt voksentetthet har en god effekt på skolemiljøet og det er en risiko for at færre voksne vil ha en negativ effekt på det psykososiale miljøet for elevene.

På Solvang skole forutsettes det en innsparing på et årsverk pedagogisk personale og et årsverk andre ansatte fra 01.08.23. Disse innsparingene kan løses ved naturlig avgang. Konsekvensen av disse reduksjonene gir økt slitasje på de ansatte og redusert voksentetthet i klasserommene. Tidlig innsats er en sterk føring i lovverket og tiltakene vil derfor ramme mellomtrinnet hardest.

Øyer ungdomsskole har fra 01.08.22 redusert bemanningen med 2,6 årsverk. Ytterligere reduksjon i perioden knytter seg til reduksjon av leirskoletilbudet til det som er lovpålagt, samt redusere antall fremmedspråklige fra tre til to fremmedspråk. Fra 2024 forutsettes det innsparing av et årsverk knyttet til annet personale som følge av omstilling/samarbeid med andre tjenesteenheter, blant annet miljøtjenesten.

Helse og familie må fortsatt se på reduksjon i tjenesteomfanget på noen av sine fagområder. Dette søkes løst gjennom naturlig avgang, større samarbeid med andre tjenester (eventuelt også interkommunalt), samt strammere ressursutnyttelse. Samtidig vil økt bosetting føre til økt innsats og økte utgifter, dette dekkes opp av økt integreringstilskudd.

Hjemmetjenestene må effektivisere tjenester, og se på alternativ arbeidsplan på tvers av arbeidslagene. Det er et mål at årsplan skal i verksettes i løpet av 2023/2024.

Øyer helsehus har fortsatt store utfordringer. Det må jobbes med mer effektiv ressursutnyttelse og alternative arbeidsplaner (jfr. prosjekt "Innovativ bemanningsledelse"), og en må se på hvordan noe spisskompetanse kan utnyttes på en bedre måte, og i samarbeid med andre tjenester (eventuelt også interkommunalt). Velferdsteknologi må benyttes aktivt for å trygge innbyggere i hverdagen med redusert bemanning.

Miljøtjenester må tilpasses tilgjengelig budsjetttramme, noe som kan føre til reduksjon i tjenestetilbud og økt fare for klager på tjenestenivå som følge av endringer.

Budsjetttrammen til Kultur reduseres med 2 %, i tillegg til krav om reduksjon av vikarbruk. Nedtak på 2 % løses gjennom flere ulike tiltak, herunder reduksjon i kommunens overføring til Øyer og Tretten kirkelige råd, redusert bok-

budsjett på biblioteket, reduksjon i kulturmidler og driftsnedtak innenfor flere funksjoner.

Det er lagt inn driftsnedtak på over 2 % på Bolig og eiendom som del av kommunedirektørens budsjettforslag. Nedtaket planlegges gjennomført ved redusert vedlikehold og reduksjon i renholdshyppighet. Det innebærer reduksjon av 3,2 årsverk og deler av nedtaket vil ikke kunne løses ved naturlig avgang.

Styrket planavdeling har ligget inne i økonomiplanen fram til 2024. Det foreslås å redusere den ekstra planleggerstillingen fra 01.01.23. Dette ligger an til å kunne løses ved naturlig avgang. Fjerning av stillingen vil gi redusert kapasitet til å starte opp planoppgaver gitt i planstrategien.

Samlet legges det fram kostnadsreduserende tiltak på 29 millioner kroner i 2023, inkludert økte inntekter fra salg av konsesjonskraft. Nedtaket er på 24 millioner kroner i slutten av planperioden.

Tiltak som øker driftsutgifter eller inntektsreduksjoner

Tiltak som gir økte utgifter i økonomiplanperioden, med utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2022.

Tiltak	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Sentraladministrasjon	Vakant stilling i 2022 - juridisk rådgiver	200	200	200	200
Sentraladministrasjon	Innføring Framsikt - årlig lisens	-	-	350	350
Folkevalgte	Valg i 2023 og 2025	180	-	180	-
Folkevalgte	Kontrollutvalgets innstilling på budsjett 2023	66	66	66	66
Interkommunalt samarbeid	Helseregion Sør-Gudbrandsdal - samlet økning fra 2022 til 2023	613	613	613	613
Interkommunalt samarbeid	Helsefelleskap - nytt samarbeid	32	32	32	32
Interkommunalt samarbeid	Fellesenhet økonomi - økning fra 2022 til 2023	161	161	161	161
Interkommunalt samarbeid	Kommunal innfordring - økning fra 2022 til 2023	6	6	6	6
Interkommunalt samarbeid	Innkjøp og personvernombud - samlet økning fra 2022 til 2023	23	23	23	23
Interkommunalt samarbeid	Lillehammer Region Brannvesen - økning fra 2022 til 2023	122	122	122	122
Interkommunalt samarbeid	Landbrukskontoret: Økt kompensasjon skadefellingslag	60	60	60	60
Fellesutgifter	Kommunal medfinansiering e-helseløsninger	370	370	370	370
Fellesutgifter barnehage	Tilskudd til private barnehager 2023	2 400	2 400	2 400	2 400
Mosjordet barnehage	Redusert foreldrebetaling fra 2023	24	24	24	24
Vidarheim barnehage	Redusert foreldrebetaling fra 2023	285	285	285	285
Aurvoll skole	Omfordeling i henhold til budsjettmodell skole 2023-2026	3	193	217	233
Aurvoll skole	For høy inngangsfart 2023	2 600	2 600	2 600	2 600
Solvang skole	Omfordeling i henhold til budsjettmodell skole 2023-2026	2 275	2 064	2 117	2 144
Solvang skole	For høy inngangsfart 2023	3 000	3 000	3 000	3 000
Solvang skole	100% stilling i forbindelse med bosetting 2023	600	-	-	-
Øyer ungdomsskole	For høy inngangsfart 2023	2 900	2 900	2 900	2 900
Helse- og familietjenesten	Flyktningetjenesten - økning 150% stilling ifbm. bosetting	1 000	1 000	-	-
Helse- og familietjenesten	Introduksjonsordning - økt nivå ifbm. bosetting	5 000	-	-	-
Helse- og familietjenesten	Voksenopplæring - økt nivå ifbm. bosetting	2 500	-	-	-
Øyer helsehus	For høy inngangsfart 2023	9 000	9 000	9 000	9 000
Kultur	Kulturprisen - deles ut i 2023 og 2025	30	-	30	-
Kultur	Økt lederlønn og stillingsressurs - helårseffekt (KS-sak 63/22)	300	300	300	300
Kultur	Inkluderingsfond barn og unge (FSK-sak 115/21)	20	20	20	20
Bolig og eiendom	Miljøsertifisering (KS-sak 129/21)	200	200	200	200
Bolig og eiendom	Økte energiutgifter - basert på prisprognose GE okt. 2022	15 800	7 200	5 200	5 250
Bolig og eiendom	Boligtilskudd (tidligere øremerkede midler)	-	1 000	1 000	1 000
Veg, vann og avløp	Økte energiutgifter gatelys - basert på prisprognose GE okt. 2022	1 160	400	280	285
		50 930	34 239	31 756	31 644

Kommentarer til tiltakene

I Sentraladministrasjonen har en stilling vært holdt vakant deler av 2022, stillingen vil være besatt som normalt i 2023 og ikke lenger gi innsparing.

Fra 2025 legges det inn årlig driftslisens for Framsikt, som planlegges anskaffet i økonomiplanperioden.

Det er lagt inn budsjettmidler til valg i 2023 og 2025 under Folkevalgte. I tillegg er det lagt inn en liten rammeøkning ut fra kontrollutvalgets innstilling på budsjett for neste år.

Helseregionsamarbeidet gir økte utgifter for Øyer kommune på 613 000 kroner i 2023,

dette skyldes i hovedsak økt behov for kompetanse ved Lillehammer legevakt.

Under Fellesutgifter er det lagt inn 370 000 kroner til kommunal medfinansiering av e-helseløsninger. Kommunene fikk dette finansieringsansvaret fra 2022, med midler lagt inn i rammetilskuddet, men det ble ikke avsatt til formålet i Øyer kommunes budsjett 2022.

Tilskudd til private barnehager 2023 er beregnet ut fra kommunalt regnskap 2021, og gir økte satser og samlet økt tilskudd for neste år på 2,4 millioner kroner.

Budsjettmodellen som er utarbeidet for grunnskolen i Øyer viser behov for en omfordeling mellom skolene. Dette gir økte budsjetttrammer for Solvang, med en opptrapping i økonomiplanperioden. Budsjett 2022 viser et

merforbruk på skolene i størrelsesorden 8,5 millioner kroner. Det anses ikke realistisk at skolene skal ned tilsvarende i driftsnivå i 2023 og inngangen til 2023 er derfor lagt inn, med tilhørende tiltak for en gradvis reduksjon i driftsnivå i perioden. Det er også lagt inn en stilling til arbeid med flyktninger, totalt 100 % for alle tre skolene. Midlene til dette er foreløpig plassert på Solvang skole, men midlene fordeles mellom de tre skolene.

Ut fra bosettingsnivået i kommunen i 2022 er det lagt inn ressurser til flyktningetjenesten i to år til å øke med 1,5 årsverk. Det er videre lagt inn en økning på introduksjonsordningen og voksenopplæring. Økningene dekkes av økt integreringstilskudd.

Det er lagt inn økt budsjettramme for Øyer helsehus som følge av at inngangsfarten til 2023 er for høy i tjenestene. Økningen ivaretar noen av utfordringene, og det må jobbes aktivt med mer kontroll på utgiftssiden.

Budsjettrammen til Kultur økes med 0,3 millioner kroner årlig i økonomiplanperioden for å dekke økte lederlønn og økt stillingsressurs, vedtatt i KS-sak 63/22.

Det er budsjettet med energiutgifter for 2023 og videre i planperioden ut fra prisprognoser fra GE per oktober 2022. Dette tilsier økte en-

ergiutgifter til kommunale formålsbygg på 15,8 millioner kroner neste år, deretter et økt nivå på 7 millioner i 2025 og 5 millioner de to siste årene i perioden. For gatelys er det lagt inn økte energiutgifter på 1 million i 2023, og tilsvarende redusert nivå utover i planperioden.

I økonomiplan 2022-2025, og gjennom egne kommunestyresaker, er det bevilget midler til kjøp av ekstern kompetanse for å ferdigstille arbeidet med kommunedelplan Øyer sør. For å slutføre arbeidet er det lagt inn ytterligere 0,5 millioner kroner i 2023.

Samlet gir dette utgiftsøkende tiltak på nærmere 51 millioner kroner i 2023, hvorav 17 millioner kroner er økte energiutgifter til kommunale formålsbygg og gatelys. I slutten av planperioden ligger utgiftsøkningen på nærmere 32 millioner kroner.

I tillegg til disse tiltakene er det avsatt 9,8 millioner kroner til dekning av lønns- og prisvekst 2023. Det avsatte beløpet bygger på deflator i Statsbudsjettet som er på 3,7 % (4,2 % lønnsvekst og 3,1 % prisvekst).

OVERORDNA MÅL OG FØRINGER

HOVEDUTFORDRINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN

FNs bærekraftsmål i et lokalt perspektiv

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. FNs bærekraftsmål består av til sammen 17 mål og 169 delmål som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

FNs bærekraftsmål kan inndeles i tre dimensjoner – økonomisk bærekraft, sosial bærekraft og miljømessig bærekraft. Øyer har utfordringer knyttet til alle de tre bærekraftdimensjonene, og bør ha en helhetlig og balansert tilnærming i alle beslutningsprosesser.

Bærekraftmålene hjelper oss til å løfte blikket, styre i riktig retning og utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt.

Målene og de tilhørende tiltakene i Øyer kommunes planverk skal bidra til gjennomføringen av FNs bærekraftsmål, enten det er på miljø, folkehelse, kultur, næring eller hvordan vi arbeider med innbyggerinvolvering.

FNs bærekraftsmål er et spennende rammeverk for lokalpolitikken som også setter vår egen politikk og våre prioriteringer i et internasjonalt perspektiv. Iverksettingen av tiltak i Øyer kommunes vedtatte planverk vil bidra til at Øyer kommune blir mer bærekraftig.

Ved utarbeidelse av kommunal planstrategi 2022-2023 valgte Øyer kommune å fokusere spesielt på bærekraftsmål 17: *Samarbeid for å nå målene.*

Netto driftsresultat – økt handlingsrom

Vedtatte handlingsregler i Øyer kommune tilsier at det skal budsjetteres med netto driftsresultat som tilsvarer 1,75 prosent av driftsinntektene. Dette vil si at netto driftsresultat i økonomiplanperioden bør ligge på 11-12 millioner kroner, og vil kunne gi en avsetning til disposisjonsfond for hvert av årene.

Framlagt økonomiplanforslag bryter med handlingsregelen i ett av årene; 2023. Her tar man i bruk fondsmidler for å håndtere økt rentenivå og høye energipriser, samtidig som kommunen har betydelig ubalanse innenfor flere tjenesteområder. Dette viser viktigheten av å ha et disposisjonsfond som buffer for å kunne tåle økonomisk mer krevende år.

I 2019, ved regnskapsavslutning for 2018, ble det etablert et pensjonsfond der årets premieavviket ble avsatt til. Det er nødvendig å følge dette prinsippet framover for å sikre inndekning for kommunens framtidige pensjonsforpliktelser.

Krav om innovasjon

Opp gjennom årene har kommunene fått utvidet sin oppgaveportefølje fra staten uten at dette nødvendigvis har blitt økonomisk kompensert.

Hvert år blir øremerka midler innlemmet i statsbudsjettet. Dette kommer ofte fram som en økning i frie inntekter. Samtidig får kommunen nye oppgaver som ikke fullfinansieres. Tidligere kommunal- og moderniseringsministere har uttalt at slike differanser ligger innenfor kravet til nytenkning og innovasjon for kommunene.

At staten stiller krav om at vi skal bli flinkere til å utvikle en billigere drift er et forståelig krav. Og vi ser at dette følger regjeringer uansett konstellasjon.

Dette utfordrer kommunene til å bli mer systematiske, strukturerte og strategiske i forhold til innovasjonsevne. Vi må flagge kravet om å finne nye og bedre måter å løse oppgaver på uten at det ligger et politisk vedtak om det på bordet. Det er viktig å bygge en kultur der det appelleres til nytenkning og at dette belønnes og anerkjennes.

Tverrfaglig samarbeid og forebygging

Oppvekstsektoren har en felles hovedmålsetning om å ha glade, trygge, robuste barn og unge, med tro og håp for fremtiden, som mestrer et liv med opp- og nedturer. For å lykkes med dette er vi helt avhengige av å arbeide helsefremmende og forebyggende. Vi trenger samordnet arbeid med de barn, unge og familier som har særskilte behov, og det stiller krav til et godt organisert og tilgjengelig hjelpeapparat som oppleves som samarbeidende, tilgjengelig og oversiktlig.

Tjenestene må ha et spesielt blikk for endringer den psykiske helsen til barn og unge som følge av korona, samt ha tilstrekkelig kapasitet til å følge dem opp.

Den nye barnevernloven stiller krav om en helhetlig plan for kommunens forebyggende innsats. Dette vil kreve samarbeid og samordning mellom alle tjenester.

Vi ser et økt antall barn og unge som sliter med komplekse utfordringer, knyttet til skolehverdagen, fritiden eller oftest til begge deler. Vi opplever også at mange foreldre er usikre på hvordan man skal takle barnas utfordringer og at foreldrerollen er i stadig endring. Tjenestene driver ulike former for foreldreveiledning. Felles for disse tiltakene er å hjelpe foreldre i utøvelsen av foreldrerollen og å trygge dem som omsorgspersoner.

Øyer kommune vil framover fokusere på tverrfaglig samarbeid slik at ressursene kan brukes mer effektivt på tvers av tjenesteenhetene. Målet er at alle ansatte som jobber med barn

og unge skal ha en felles plattform og grunnforståelse for hvordan vi møter barn, unge og familier. Gjennom dette skal vi bygge robuste foreldre og robuste barn. Alle som jobber med barn og elever skal øke sin kompetanse for å sikre inkludering og tilrettelegging. Det krever økt samhandling på tvers av yrkesgrupper.

Framtidas helse og omsorgstjenester

Demografiutfordringene i årene som kommer vil kreve kommunens evne til omfordeling av ressurser. Helse- og omsorgstjenestene vil kreve en større andel av ressursene, og med det legge utfordringer på kommunens andre tjenester. Uansett omfordeling vil utfordringene også kreve aktiv omlegging av helse- og omsorgstjenestene, da veksten blir større enn ressurstilgangen. Den viktigste ressursen er mennesker, og sammenfallende med veksten i antall eldre vil vi oppleve mindre tilgang til innbyggere i arbeidsfør alder.

En viktig satsing i kommunes innsats for framtidens tjenester ligger i bruken av velferdsteknologiske løsninger. Slike løsninger vil ikke klare å ta unna for behovet for personell, men kan virke utsettende på når utfordringene blir for store. Øyer kommune ligger i tetsjiktet i Innlandet med implementering av velferdsteknologiske løsninger, og det er nødvendig å ha fortsatt innsats på dette området.

Det jobbes også med løsninger for hvordan vi tilrettelegger for bedre utnyttelse av våre personellressurser. Innovativ bemanningsledelse og alternativ arbeidstidsløsninger er tiltak som det er iverksatt arbeid med. Dette gir også fokus på heltidskultur som en naturlig følge.

Det vil også jobbes med omstilling og fornying innenfor helsetjenestene utover eldreomsorgen, slik at Øyer kommune på best mulig måte klarer å møte framtidige utfordringer.

Leve hele livet

De fleste eldre lever gode liv, former sin egen hverdag, er aktive og deltar i sosiale fellesskap og forbereder sin egen alderdom. De som har behov for det, får gode helse- og omsorgstjenester når det trengs. Eldre bidrar med sine ressurser i jobb, for familie og venner og i nærmiljøet. Alle eldre bør fortsette å ha disse gode hverdagene, også når helsa etter hvert kan svikte og det offentlige må bistå med et helse- og omsorgstilbud.

“Leve hele livet” vektlegger gode overganger, brukermedvirkning, tverrfaglige arbeidsmåter, forebygging og tidlig innsats. Med “Leve hele livet” skal eldre få mulighet til å mestre eget liv der de bor, hele livet. Overordnet skal reformen bidra til: flere gode leveår, pårørende som ikke blir utslitt og ansatte som trives på jobben og som får brukt sin kompetanse.

I Helsedirektoratets veileder heter det at meldingen “Leve hele livet” skal være en verktøykasse som inneholder redskaper og materialer som kan brukes ulikt på ulike områder. Det er innsikt og gode erfaringer fra kommuner som er innholdet i verktøykassen. Arbeidet med «Leve hele livet» kan betegnes som samskaping, der flere aktører i samfunnet går sammen om å utvikle felles løsninger både på kommunens og samfunnets utfordringer. Det vil i stor grad være snakk om å mobilisere de ressursene som finnes i kommunen. Dette omtales gjerne som Kommune 3.0, hvor kommunen som samskapende lokalsamfunn er målet.

Forbedre integreringsarbeidet av bosatte flyktninger

For få av flyktningene som bosettes kommer seg ut i arbeid de første tre årene. Dette innebærer utfordringer for kommunene. Med økte bosettingstall gjennom 2022 øker denne utfordringen.

Øyer kommune som organisasjon må bli flinkere til å ta inn flyktninger på arbeidstrening og

språktrening. Å kunne funksjonelt norsk er avgjørende for å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

Det blir gjort mye bra rundt omkring i norske kommuner, og det er viktig å etablere erfaringsnettverk slik at vi kan dele på suksesser.

Legge til rette for positiv samfunnsutvikling og øke folketallet

Øyer kommune har et variert næringsliv, med landbruk og reiseliv som «spydspisser». Arbeidsledigheten er lav, og skatteinngangen til kommunen er god. Dette forteller at folk er i produktivt arbeid og vi har et næringsliv som går godt.

Det er viktig at vi legger til rette for nyetableringer og har næringsarealer tilgjengelige når etterspørselen er der. Det er ikke minst viktig å ha en offensiv strategi i forhold til utbyggingen av ny E6 fram til Øyer, og hva vi kan få ut av dette.

Det er uttalt i regionen nå at Øyer er en prioritert kommune med tanke på mer plasskrevende næringsetablering. Denne muligheten må vi ta vare på.

Hafjell er sentral i Øyer og det er viktig at vi får til en økt aktivitet om sommeren. Hafjell kan vise fram svært positive tall for de siste sesongene og dette gir store positive ringvirkninger for Øyer kommune.

Digitalisering av tjenester og tydelig informasjon til innbyggerne

Informasjon om kommunale tjenester skal være lett tilgjengelig for brukere og framtidige brukere. Kommunens hjemmeside er hovedkanalen for utadretta informasjon, og skal være lett å finne fram i. Det jobbes for å få til en mer fremtidsrettet løsning for kommunens hjemmesider, men vi ser behov for å styrke det kontinuerlige arbeidet med kommunikasjonen på denne plattformen.

Digitalisering er et viktig virkemiddel for å utvikle kommunens tjenestetilbud, der målet er å skape en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv. Dette skal videre hjelpe brukere og ansatte i kommunen, slik at tjenestene blir tilgjengelig for flere personer på en enda mer tilpasset og effektiv måte enn tidligere.

Det blir viktig for Øyer kommune, på lik linje med andre kommuner i Norge, å se teknologiens muligheter og dilemmaer. Det må legges særlig stor vekt på kompetanseløft, infrastruktur, sikkerhet og personvern i dette arbeidet.

Kommunen vil samarbeide nasjonalt, regionalt og lokalt for å sikre at digitalisering skjer med høy kvalitet, og så raskt og kostnadseffektivt som mulig. I tillegg er det en ambisjon at mer data etter hvert skal deles med innbyggere og næringsliv, på en sikker måte, slik at data kan benyttes til verdiskapning og innovasjon. Teknologien skal bidra til at det blir enklere for innbyggerne, også deltidsinnbyggere, å delta i utvikling av lokalsamfunnet, samtidig som det blir mer forståelig og kanskje også mer interessant.

Heltidskultur

Begrepet “uønsket deltid” er i mange sammenhenger erstattet med “heltidskultur”. Med de positive effektene av heltidskultur, vil kommunen bli en mer attraktiv arbeidsgiver. Det vil bli enklere å rekruttere og beholde arbeidstakere, som særlig innenfor helse vil bli viktig fremover.

Arbeidet med å redusere uønsket deltid pågår kontinuerlig, og det jobbes med å lage egne retningslinjer for heltidskultur. Endelig målsetting vil bli vedtatt gjennom disse retningslinjene i løpet av 2022. Det er et ønske om at den langsiktige målsettingen er å øke deltidsstillinger opp til 100 % stillinger for alle ansatte som ønsker det. Skal vi oppnå vesentlig resultat videre, må vi motivere flere til å jobbe mer

og med større fleksibilitet for alternative arbeidstidsordninger.

Arbeidet med heltidskultur i kommunen er godt forankret på politisk nivå og i partssamarbeidet. I det videre arbeidet med å lage retningslinjene, blir disse blant annet basert på spørreundersøkelse blant ansatte om ønsket stillingsprosent, som blir gjennomført i november 2022. Videre blir det lagt til grunn dagens situasjon i kommunen er i når det gjelder antall deltid- og heltidsstillinger.

Øyer kommune gode rutiner ved rekruttering som sikrer stillingsutvidelser der dette er mulig. Det er gjort mange konkrete grep for å utvide stillinger og arbeidet med å utvikle en heltidskultur er godt i gang.

Fokus på nærværarbeid

Øyer kommune har som mål at minst 95 % av alle ansatte er på jobb til enhver tid.

Øyer kommune er en IA-bedrift og det jobbes godt sammen med Arbeidslivssenteret om tiltak i handlingsplanen som er utarbeidet. Det er allikevel viktig å øke fokus på sykefraværarbeid i alle enheter, der nærværarbeidet skal være tema i partssamarbeidet hos den enkelte enhet, og på personalmøter. Dette er i tillegg til tema i lederforum og arbeidsmiljøutvalg.

Samarbeidet med fastlegene og NAV må videreutvikles og styrkes, og et viktig punkt i dette arbeidet er å gjøre oss mer fleksible og flinke til å tilrettelegge i en tidsavgrenset periode for arbeidstakere som har redusert arbeidsevne.

Oppfølging av sykefravær er en ressurskrevende og viktig oppgave som det er viktig at ledere følger opp i samarbeid med personalrådgiver og HR støtte/stab.

Lederutvikling og medarbeiderskap

Øyer kommune er i gang med ulike omstillingsprosesser, med blant annet bakgrunn i

den økonomiske situasjonen. Dette kreves at driften og tjenestetilbudene må omstilles på en måte som gir varige endringer i organisasjonen. For å lykkes med dette arbeidet er det nødvendig å skape felles forståelse over den situasjonen kommunen står i, og kommunen må etablere en lederstruktur som vil være bærekraftig fremover, både på utvikling og drift, med en jevnere fordeling av ansvar og oppgaver. Dette for å kunne klare å disponere bedre kommunen sine ressurser.

Målet med lederutvikling og medarbeiderskap er delt opp i flere delmål slik:

- Etablere lederstruktur, der ansvar og oppgaver er jevnere fordelt
- Etablere rammeverk og styringsverktøy for å ha bedre kontroll på økonomi og ressursutnyttelse
- Etablere arenaer for lederutvikling for å skape felles forståelse av felles utfordringer

- Øke lederkompetansen

For å lykkes må ledere og medarbeidere ta et felles ansvar for utviklingen. I lederutvikling må det være fokus på å etablere trygge og tydelige ledere, samt at i medarbeiderskapet må det tydeliggjøres ansvaret den enkelte medarbeider har.

Øyer kommune må aktivt videreutvikle strategiske kompetanseplaner slik at den gir bedre oversikt over kompetansebehov for de ulike tjenesteenhetene.

For å kunne beholde kompetente medarbeidere (yngre og eldre) er det nødvendig med økonomiske middel/tiltak til faglig oppdatering og utvikling gjennom kurs og seminarer, stipendordninger (til grunnutdanning og videreutdanning).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

RESULTAT OG KVALITETSMÅL

Balansert resultatstyring er et rapporterings- og styringssystem som gir oppdatert og balansert styringsinformasjon både til enhetsleder, kommunedirektør og politisk nivå. Det er et strategisk verktøy som skal hjelpe oss til å se sammenhengen mellom mål, tiltak og resultater. Helhetlig styring bygger på at mål for kommunens virksomhet settes ut fra ulike perspektiver. Ved å gjøre bruk av balansert resultatstyring som metode forsøker man å tydeliggjøre kommunens strategier. Ordet balansert henpeiler på at det lages flere ulike fokusområder slik at det oppnås en mer mangesidig oversikt og bedre balanse i styringen. Tradisjonelt har økonomiske mål og resultater vært dominerende ved styring av kommunen, mens innen helhetlig styring tas også annen tilgjengelig styringsinformasjon i bruk på en systematisk måte. Fokus skal rettes mot flere forhold samtidig. I Øyer har vi bestemt seg for følgende tre perspektiver:

- Økonomi
- Brukere/Tjenester - Tjenestekvalitet
- Medarbeidere

Disse tre perspektivene skal være gjennomgående for hele organisasjonen. Hver tjenesteenhet skal ha et styringskort og viser hvordan de skal måle ønska resultat. I datafangsten vil vi bruke Bedrekommune.no, samt tall fra GSI, IPLOS, Skoleporten og Kostra.

MÅLEOMRÅDE

For at et styringssystem skal fungere, må arbeidet oppleves meningsfylt og det kan ikke være for arbeidskrevende. Av den grunn har vi valgt ut tre områder, sjøl om vi har ambisjoner om å utvide det noe. Men i første omgang er det viktig å få med seg alle tjenesteenhetene.

1. Brukerperspektivet – opplevd og målt kvalitet
2. Medarbeiderperspektivet – opplevd og målt kvalitet
3. Økonomi – målt kvalitet

OVERORDNA STYRINGSKORT

MÅLEOMRÅDE	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Netto økning folketall i %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Bosetting av flyktninger	10	10	10	10	10
Arbeidsledighet i %	< 2,7 %	< 2,6 %	< 2,5 %	< 2,5 %	< 2,5 %
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %		1,75 %	1,75 %	1,75 %
Disposisjonsfond i % av sum driftsinntekter	10 %	10 %	12 %	12 %	12 %
Lånegjeld (korrigert) i % av brutto driftsinntekter	< 75 %	< 75 %	< 75 %	< 75 %	< 75 %
Snittresultat for brukerundersøkelser	4,2	4,3	4,3	4,5	4,5
Nærvær – kommunen som helhet	> 94,4 %	> 95 %	> 95 %	> 95 %	> 95 %
Korttidsfravær (egenmeldt) – kommunen som helhet		< 1 %	< 1 %	< 1 %	< 1 %

Barnehage – Felles for Mosjordet og Vidarheim

MÅLEOMRÅDE	Mål	Mål	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Foreldresamtaler	2 per år	2 per år	2 per år
Foreldremøter	2 per år	2 per år	2 per år
Samarbeidsutvalgsmøter	3 per år		
Brukertilfredshet (Mosjordet)		x	
Brukertilfredshet (Vidarheim)			x
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet (Vidarheim)		x	
Arbeidsmiljø (Vidarheim)		x	
Medarbeidertilfredshet (Mosjordet)			x
Arbeidsmiljø (Mosjordet)			x
Gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	100 %	100 %
Nærvær	> 95,5 %	> 92 %	> 92 %
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	1 per 7 barn 1 per 14 barn	1 per 7 barn 1 per 14 år	1 per 7 barn 1 per 14 barn
ØKONOMI			
Årsregnskap	Balanse	Balanse	Balanse
Innovasjonsprosjekt/tiltak	1	1	1

Aurvoll skole

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Nasjonale prøver 5.trinn. Lesing, regning og engelsk	= lands- gjennomsnitt	= lands- gjennomsnitt	= lands- gjennomsnitt
Mobbing, elevundersøkelse	0	0	0
Trivsel for elevene, elevundersøkelse	>landsgjennomsnitt	>landsgjennomsnitt	>landsgjennomsnitt
Brukerundersøkelse			2025
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	>96 %	>96 %	>96 %
Desentralisert kompetanseutvikling	1 lærer	1 lærer	1 lærer
Gjennomføre årlig medarbeidersamtale	100 %	100 %	100 %
Medarbeiderundersøkelse		2023	2026
ØKONOMI			
Årsregnskap	0	0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak	1	1	1

Solvang skole

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Nasjonale prøver 5.trinn. Lesing, regning og engelsk	= landsgjennomsnitt	= landsgjennomsnitt	= landsgjennomsnitt
Mobbing, elevundersøkelse	0	0	0
Trivsel for elevene, elevundersøkelse	>landsgjennomsnitt	>landsgjennomsnitt	>landsgjennomsnitt
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	> 95 %	> 95 %	> 95 %
Desentralisert kompetanseutvikling	2 lærere	0	2
ØKONOMI			
Årsregnskap	0	0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak	2	3	3

Øyer Ungdomsskole

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Nasjonale prøver 9.trinn: Økning med minst 5 skalapoeng fra prøvene i 8.trinn	5 poeng	5 poeng	5 poeng
Eksamensresultater: Over snitt i Oppland og landet i alle skriftlige fag.	>Innlandet/ Norge	> Innlandet/ Norge	> Innlandet/ Norge
Mobbing: Målet er 0, målt etter elevundersøkelsen	0	0	0
Trivsel: Høy trivselsfaktor målt etter elevundersøkelsen	90 %	90 %	90 %
Stolthet: Elever og foresatte skal være stolte over å gå på, ha ungdommer ved Øyer ungdomsskole	90 % på høyeste nivå	90 % på høyeste nivå	90 % på høyeste nivå
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Gjennomføre plan for kompetanseutvikling. Desentralisert kompetanseutvikling	Fortsette etter /videreutdanning 3 lærere	Fortsette etter /videreutdanning 3 lærere	Fortsette etter /videreutdanning 3 lærere
Sosiale tiltak for å vedlikeholde og bedre vårt allerede gode voksenmiljø	3 tiltak	3 tiltak	3 tiltak
Gjennomføre årlig medarbeidersamtale	100 %	100 %	100 %
Nærvær	>95 %	>95 %	>95 %
Sykefravær	<3%		
ØKONOMI			
Regnskap	0	0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak	2	2	2

Helse og familie

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Brukermedvirkning og brukerdiallog	Gjennomføre BU FIT Psykisk helse påførendekontakt	FIT Påførendekontakt Brukermedvirkning i praksis	
Tilgjengelighet:	Påførendekontakt	Fysisk/digitalt i åpningstid	
Antall klienter på langtids økonomisk sosialhjelp	<40	<35	
Antall i arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram	65 %	55%	
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	>95 %	>95%	
Medarbeidertilfredshet – bruk av egen kompetanse	4,2	4,2	
Medarbeidere skal oppleve motivasjon i sin jobb	4,2	4,2	
Medarbeidersamtaler	Årlig	Årlig	
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå	100 %	Månedlig	
Årsregnskap	Balanse	Balanse	
Innovasjonsprosjekt/tiltak	Oppgradere PC-park	Mobil arbeidsplass	
Digitalisering	Delta i prosjekt	Arkiv/P-sak	

Øyer helsehus

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Brukertilfredshet	4,1	-	4,2
Ny velferdsteknologi	1 tiltak	1 tiltak	Årlig utvikling
Økt andel sykepleierstillinger	Tilsette fast i alle sykepleierstillinger	Tilsette fast i alle sykepleierstillinger	Årlig utvikling
Partssamarbeid med frivilligheten	1-2 samarbeidsavtaler	1-2 samarbeidsavtaler	Årlig utvikling
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	> 92 %	> 93 %	>93 %
Korttidsfravær	< 3 %	< 3 %	3 %
Gjennomførte medarbeidersamtaler	> 80%	100 %	100 %
Arbeidstidsplan	-	Utprøving ny ordning	Årsplan
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå	100 %	100 %	100 %
Årsregnskap	0	0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak	1-2	2	2

Hjemmebaserte tjenester

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Brukertilfredshet	4,1	-	4,1
Økt andel sjukepleierstillinger	50/50	50/50	
Øke stillingen Kreftkoordinator	50 %	60 %	
Øke til palliativt team/medisinsk oppfølging	10 %		10 %
Opprette stilling for avansert klinisk sykepleier (AKS)			40 – 80 %
Tidlig innsats – reduksjon antall pasienter i vedtakstid	Ned 8 % X 6/år	-	
Gjennomgang BUM rapport – samsvar tiltak/vedtak, endre/reducere		X 4 / år	
Øke brukermedvirkning, vurderingsbesøk	100 %	100 %	
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	93 %	93 %	
Korttidsfravær	<3 %	< 3 %	
Gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	100 %	
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå	100 %	100 %	
Årsregnskap	0	0	
Innovasjonsprosjekt/tiltak	1	1	

Miljøtjenester og bofellesskap

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Økt andel vernepleierstillinger	50 %	50 %	50 %
Utvikle miljøtjenesten, botilbud unge + samarbeid med HT			
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet	4,0	4,0	4,0
Arbeidsmiljø	4,0	4,0	4,0
Nærvær	>92 %	>92 %	>92 %
Korttidsfravær	<3 %	<3 %	<3 %
Gjennomførte medarbeidersamtaler	>90 %	>90 %	>90 %
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå	100 %	100%	100%
Årsregnskap	0	0	0

Kultur

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Andel grunnskoleelever i kulturskolen	41 %	47	47
Andel elever i kulturskolen med minoritetsbakgrunn	6 %	8	9
Utlån bibliotek. «Meråpent» bibliotek etableres i løpet av 2022	>2020	>2021	>2022
Ungdomsklubben (målgruppe 13 – 20 år): Besøk i klubben og deltakelse på andre aktiviteter i regi av ungdomsklubben. Gjennomsnittlig antall deltakere.	20 deltakere	20	20
Antall partnerskapsavtaler mellom Øyer kommune og frivillige lag/foreninger	5	5	5
Brukerundersøkelse – Bedre kommune.no, gjennomsnittlig skår	4,2		
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
KS sin 10-FAKTOR-medarbeiderundersøkelse: Gjennomsnitt av 10 faktorer			
Nærvær			
Gjennomførte medarbeidersamtaler	0	18	18
ØKONOMI			
Tilskuddsportalen - antall brukere: Ansatte i kommunen og frivillige lag/foreninger	45	0	0
Årsregnskap	Balanse	Balanse	Balanse
Prosjekt «Øyer kommunes oppfølging av Fritidserklæringen» sammen med Helse og familietjenesten	1	1	1
4. trinn-prosjektet på Solvang: Utvidet skoledag med en time midt på dagen mandag, tre ulike aktiviteter: Fysisk aktivitet, kultur- og utforskeraktivitet. Utviding til Aurvoll fra høsten 2022.	1	1	1

Bolig og eiendom

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Dokumenterte klager på utført renhold	<4	<4	<4
Salg av kommunale boliger	2	2	2
Belegg i kommunale boliger	>95 %	>95 %	>95 %
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet	75 %	80 %	80 %
Nærvær	>95 %	>92 %	>92 %
Korttidsfravær		>4 %	>4 %
Langtidsfravær		>4 %	>4 %
Gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	100 %	100 %
Gjennomført fagbrev som byggdrifter eller renholdsoperatør	2	1	1
ØKONOMI			
Årsregnskap	Balanse	Balanse	Balanse
Digitalisering FDV	Anskaffelse	Implementeres	Tatt i bruk

Veg, vann og avløp

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Antall avvik på drikkevann	0	0	0
Antall avvik på avløp	0	0	0
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet		4,4	4,4
Nærvær		95 %	95 %
Korttidsfravær		>2 %	2 %
Langtidsfravær		>3 %	>3 %
Gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	100 %	100 %
ØKONOMI			
Årsregnskap	Balanse	Balanse	Balanse
Energiltak	0	plan	gjennomføring

Plan og utvikling

MÅLEOMRÅDE	Mål	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2022	2023	2024-26
Byggesaker behandlet innen tidsfristen	98 %	98 %	99%
Planer behandlet innen tidsfristen	100 %	100 %	100 %
Digitalisering av byggesaksarkiv	Ferdig	påbegynt	Ferdig
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær	98 %	98 %	98 %
Gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	100 %	100 %
ØKONOMI			
Årsregnskap	0	0	0
Økonomisk effektiviseringseffekt av eByggesak	0	5 %	5%

HVORDAN NÅ MÅLENE?

ÅRSHJUL	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
KOSTRA-rapportering	X	X										
IPLOS-rapportering	X											
Medarbeiderundersøkelser		X										
Regnskapsavleggelse		X										
Årsmelding utarbeides		X	X									
Korrigerer KOSTA				X								
Tertialrapport					X							
Årsmelding framlegges					X							
Brukerundersøkelser								X				
KOSTRA-analyse								X	X			
Økonomiplanarbeid				X	X	X	X	X	X	X		
Medarbeidersamtaler									X	X		
Budsjettarbeid administrativt				X	X	X	X	X	X	X		
Budsjettarbeid folkevalgte					X				X	X	X	X

GJENNOMFØRING AV BRUKER- OG MEDARBEIDERUNDERSØKELSER

MU = Medarbeiderundersøkelse

BU = Brukerundersøkelse

Tjenesteenhet	2023	2024	2025	2026	2027
Sentraladministrasjon – HR og utvikling		MU		BU	
Kommunal innfordring	BU		MU		BU
Mosjordet barnehage	BU		MU		BU
Vidarheim barnehage			BU		MU
Aurvoll skole	MU		BU	MU	
Solvang skole	BU/MU			MU	BU
Øyer ungdomsskole			MU	BU	
Helse og familietjenesten		MU	BU		MU
Øyer helsehus			MU	BU	
Hjemmebaserte tjenester	MU	BU		MU	
Bofellesskap og miljøtjenester		MU		BU	
Kultur		MU		BU	
Eiendom og anlegg	MU		BU	BU	
Veg, vann og avløp	MU	BU		MU	
Plan og utvikling	MU		BU		MU

RESSURSBRUK

PRIORITERING

Prioriteringsindikatorerne sier noe om hvor mye ressurser kommunen bruker på de enkelte tjenestene i kommunen. En tjeneste kan sies å ha høy prioritet når kommunen bruker en relativt stor del av sine ressurser på en bestemt tjeneste sett i forhold til demografi og til dels sammenlignet med andre kommuner. Følgende oversikt viser netto driftsutgifter per tjenesteområde i prosent av totale netto driftsutgifter.

Tjenesteområde	Øyer 2019	Øyer 2020	Øyer 2021	Innlandet 2021	Landet 2021
Politisk styring	1,1	1,2	1,2	0,9	0,8
Administrasjon og styring	6,2	6,9	8,0	7,4	7,3
Barnehage	12,3	13,2	13,2	12,0	14,4
Grunnskole	20,4	21,7	21,4	22,3	23,6
Helse og omsorgstjenester	39,2	39,9	43,4	45,5	40,5
Sosialtjeneste	5,4	5,3	4,7	4,5	4,9
Barnevern	3,6	3,1	3,0	3,4	3,4
Eiendomsforvaltning	10,8	10,9	11,1	9,6	9,5
Vann, avløp og renovasjon	3,1	0,3	0,3	- 0,5	- 0,6
Plan, byggesak og miljø	2,0	1,5	1,6	1,1	1,4
Kultur	2,6	2,6	2,5	3,9	4,1
Kirke	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0
Samferdsel	1,3	1,2	1,0	1,8	2,0
Næring	1,1	0,6	0,8	- 0,2	- 0,2
Brann- og ulykkesvern	1,1	1,2	1,0	1,5	1,5

Tabellen viser hvordan Øyer kommune prioriterer sine tjenester sammenlignet med gjennomsnittet i Innlandet og landet uten Oslo.

ØKONOMISKE OVERSIKTER

§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – ØKONOMIPLAN 2023-2026

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift						
Økonomiplan						
	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Tall i 1000 kroner						
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-172 802	-166 874	-172 122	-177 181	-176 864	-176 867
Inntekts- og formuesskatt	-171 798	-174 014	-183 886	-184 886	-186 886	-187 886
Eiendomsskatt	-35 228	-35 950	-36 850	-37 350	-37 850	-38 350
Andre generelle driftsinntekter	-12 078	-9 816	-22 556	-18 074	-13 305	-12 153
Sum generelle driftsinntekter	-391 906	-386 654	-415 414	-417 491	-414 905	-415 256
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	358 327	355 080	387 010	371 303	365 767	364 176
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	358 327	355 080	387 010	371 303	365 767	364 176
Brutto driftsresultat	-33 579	-31 574	-28 404	-46 188	-49 138	-51 080
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-1 258	-1 630	-5 700	-6 400	-6 450	-6 600
Utbytter	-18 311	-11 427	-11 527	-11 597	-11 627	-11 627
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 910	11 930	24 300	27 600	30 550	30 000
Avdrag på lån	26 717	27 200	22 000	22 000	23 000	23 000
Netto finansutgifter	16 057	26 073	29 073	31 603	35 473	34 773
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-17 521	-5 501	669	-14 585	-13 665	-16 307
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	1 000	2 091	3 000	4 000	4 000
Avsetninger til bundne driftsfond	2 690	800	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-10 174	-4 012	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	25 005	8 430	0	12 345	10 425	13 067
Bruk av disposisjonsfond	0	-717	-2 760	-760	-760	-760
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	17 521	5 501	-669	14 585	13 665	16 307
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT TIL FORDELING – ØKONOMIPLAN 2023-2026

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Økonomiplan til fordeling pr. enhet						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett 2022	Økonomi- plan 2023	Økonomi- plan 2024	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026
Fra Bevilgningsoversikt:						
Til fordeling drift	358 327	355 080	387 010	371 303	365 767	364 176
Netto driftsutgifter pr. enhet						
Sentraladministrasjon	9 803	10 951	17 704	17 854	18 354	18 354
Folkevalgte	4 738	4 510	4 896	4 716	4 896	4 716
Kommunal innfordring	0	0	0	0	0	0
Interkommunalt samarbeid	28 518	31 821	32 026	32 117	32 117	32 117
Fellesutgifter	4 583	12 560	5 459	13 169	13 419	13 519
Fellesutgifter grunnskole	3 648	3 657	3 319	2 919	2 519	2 119
Fellesutgifter barnehage	21 195	25 262	27 452	27 452	27 452	27 452
Mosjordet barnehage	7 834	6 616	6 810	6 810	6 810	6 810
Vidarheim Barnehage	16 144	13 732	13 752	13 442	13 442	13 442
Aurvoll skole	14 823	12 648	15 203	13 968	13 732	13 748
Solvang skole	25 708	24 725	30 206	28 720	28 773	28 800
Øyer ungdomsskole	20 157	20 194	22 734	21 812	21 953	21 058
Helse og familie	47 762	41 162	48 493	40 993	39 993	39 993
Øyer helsehus	51 020	46 835	48 368	48 193	48 193	48 193
Hjemmebaserte tjenester	30 890	29 627	38 388	38 388	38 388	38 388
Miljøtjenester og bofellesskap	36 288	34 747	35 235	35 235	35 235	35 235
Kultur	16 223	16 579	10 522	10 492	10 522	10 492
Bolig og eiendom	27 073	23 846	38 320	31 344	29 341	29 388
Veg, vann og avløp	-10 544	-11 753	-15 293	-19 210	-22 237	-22 497
Plan og utvikling	5 714	4 149	3 416	2 889	2 865	2 849
Skatt og finans	-10 461	0	0	0	0	0
Investeringer	-271	0	0	0	0	0
Netto for alle enheter inkl. fond	350 843	351 868	387 010	371 303	365 767	364 176
Sum Fond	-7 484	-3 212	0	0	0	0
Netto for alle områder	358 327	355 080	387 010	371 303	365 767	364 176

§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING – ØKONOMIPLAN 2023-2026

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering						
Økonomiplan						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett 2022	Økonomi- plan 2023	Økonomi- plan 2024	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	39 058	80 220	61 001	87 685	40 935	24 980
Tilskudd til andres investeringer	2 032	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	917	950	950	950	950	950
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	42 007	81 170	61 951	88 635	41 885	25 930
Investeringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 960	-4 590	-5 037	-7 638	-3 827	-3 596
Tilskudd fra andre	-15 622	-17 500	0	-300	-300	-2 000
Salg av varige driftsmidler	-445	0	-5 000	-9 000	-10 000	-10 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-6	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-19 976	-58 080	-49 823	-68 697	-24 758	-7 334
Sum investeringsinntekter	-40 009	-80 170	-59 860	-85 635	-38 885	-22 930
Videreutlån						
Videreutlån	11 540	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-11 540	-10 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	3 683	4 167	5 333	6 000	6 667	7 333
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 928	-4 167	-5 333	-6 000	-6 667	-7 333
Netto utgifter videreutlån	-2 245	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	0	-1 000	-2 091	-3 000	-3 000	-3 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	4 859	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 601	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	25	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 035	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	247	-1 000	-2 091	-3 000	-3 000	-3 000
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING TIL FORDELING – ØKONOMIPLAN

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering
Økonomiplan til fordeling

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Fra bevilgningsoversikt:						
Til fordeling investering	42 007	81 170	61 951	88 365	41 885	25 930
Fordeling på prosjekt						
3-1 IKT-prosjekter			1 000	1 000	1 000	1 000
Innføring Framsikt			525	490	115	0
Kjøp av IKT-utstyr			500	500	500	500
Kjøp av iPader skole			700	700	700	700
Barnevern: Nytt fagsystem			160	0	0	0
Lillehammer Region Brannvesen			440	755	270	580
Landbrukskontoret: Tjenestebil			91	0	0	0
Ladepunkt for el-biler			0	600	600	0
Innkjøp varebil			600	0	0	0
Innkjøp gressklippere			160	0	0	0
Bakketun: Ventilasjonsanlegg			0	1 100	1 100	0
Bakketun: Universell utforming uteområder			0	200	0	0
Bakketun: Etablering av adgangskontroll			0	600	0	0
Barnehage: Oppgradering adkomst og uteområder			0	250	0	0
Barnehage: Oppgradering dørmiljøer, skallsikring, lydtiltak			0	140	0	0
Barnehage: Solskjerming			0	200	0	0
ENØK-tiltak for kommunale formålsbygg			2 500	2 500	0	0
Kommunale boliger for storfamilier			1 000	0	0	5 000
Tiltak etter boligsosial handlingsplan			0	3 500	0	3 500
ENØK-tiltak kommunale boliger			0	1 100	1 000	1 000
Badeplass			0	2 000	0	0
Solvang: Nytt gjerde mot Aronsveen			0	200	0	0
Solvang: Tilbygg - tiltak universell utforming			2 600	0	0	0
Solvang: Oppgradering utearealer			0	200	0	0
Tretten kontorbygg: Oppgradering infrastruktur vannforsyning			0	500	0	0
Tretten kontorbygg: Oppgradering alternativ energibærer			0	1 200	0	0
Tretten kontorbygg: Ny heis			0	1 000	0	0
Tretten kontorbygg: Ventilasjonsanlegg			0	2 000	0	0
Tretten kontorbygg: Universell utforming adkomst og dørmiljø			0	200	5 000	0
Tretten: Tilrettelegging for nye tomter - forprosjekt			0	200	0	0
Trettenhallen: Nytt yttertak			0	0	0	2 200
Trettenhallen: Forprosjekt utvidelse av hall og gulv kvalitet			0	0	150	0
Trettenhallen: Oppgradering fellesarealer og garderober			0	0	500	0
Øyer arbeidssenter: Tilbygg for arbeidslokaler			0	5 000	5 000	0
Øyer folkebibliotek: Meråpent - bedre tilgang til bøker og bibliotek			0	0	300	0
Velferdsteknologi			500	500	500	500
Øyer helsehus: HMS-tiltak vestre hovedinngang			0	0	750	0
Øyer helsehus: Sprinkling resterende bygningsmasse			0	2 000	0	0
Øyer og Tretten kirkelige råd: Gressklipper			150	0	0	0
Øyer og Tretten kirkelige råd: Vanntåkeanlegg Tretten kirke			0	1 950	0	0
Øyer og Tretten kirkelige råd: Oppgradering trapper og inngangspart			350		0	0
Øyer og Tretten kirkelige råd: Forprosjekt minnelund			0	100	0	0
Øyer rådhus: Alternativ energibærer			0	600	0	0

Øyer samfunnshus: Nytt ventilasjonsanlegg		0	0	0	1 500	
Øyer samfunnshus: Oppgardering alternativ energibærer		0	0	0	1 200	
Øyer samfunnshus: Oppgradering av salen		0	0	0	300	
Øyer samfunnshus: Oppgradering fasader		0	500	0	0	
Øyer ungdomsskole: Oppgradering fasader		0		900	0	
Øyer ungdomsskole: Oppgradering yttertak		0	600	0	0	
Øyer ungdomsskole: Solskjerming		0	450	0	0	
Øyerhallen: Nye porter lagerrom		0	150	0	0	
Øyerhallen: LED-belysing (ENØK)		0	0	350	0	
Veeg: Utskifting gateløys til LED (ENØK)		1 400	0	0	0	
Veg: Bil for byggeleder og adm. Personell		125	0	0	0	
Veg: Asfaltering Bådstølykkja		0	0	400	0	
Trodal boligfelt: Trinn 2 og trinn 3		25 000	10 500	0	0	
VA: Øvre trykksone Tingberg - ledningsanlegg Haug-Øyer kirke		0	0	0	4 000	
VA: Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)		0	0	8 000	0	
VA: Avløpstiltak mot Lillehammer		0	3 000	3 000	3 000	
VA: Nedstigning/overbygg Pellestova høydebasseng		0	0	800	0	
VA: Rehab VA Hafjell hotell - Solvang		2 000	0	0	0	
VA: Rehab SP/OV Kneika - Ruglykkja		2 000	0	0	0	
VA: Ny pH-justering Tretten vannverk		0	2 000	0	0	
VA: Bil til byggeledelse og adm. Personell		500	0	0	0	
VA: Varebil driftsoperatører		0	600	0	0	
VA: Låsesystem/adgangskontroll for vannverk og HB		0	1 500	0	0	
VA: Ny driftsstasjon		0	7 000	10 000	0	
VA: Ombygging Tretten RA til pumpestasjon med utjevning		10 000	20 000	0	0	
VA: Pumpestasjon i Skarmoen		4 000	0	0	0	
VA: Oppgradering Tingberg avløpspumpestasjon (pumper)		550	0	0	0	
VA: Ledningsanlegg Tingberg - Jevne (pumpeledning)		500	4 000	0	0	
VA: Ledningsanlegg Jevne - Langvik (selvfall)		500	2 500	0	0	
VA: Oppgradering Langvik pumpestasjon (pumper)		550	0	0	0	
VA: Ledningsanlegg Langvik - Rugløkken (pumpeledning)		2 400	0	0	0	
VA: Ledningsanlegg Rugløkken - Kjølgård (selvfall)		0	1 500	0	0	
VA: Utskifting avløpspumper i Mosåa pumpestasjon		0	1 800	0	0	
Byggesak: Skanning byggesaksarkiv		200	300	0	0	
Investeringer						
Sum fordelt	42 007	81 170	61 001	87 685	40 935	24 980

§ 5-6 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT ETTER ART – ØKONOMIPLAN 2023-2026

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift						
Økonomiplan						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett 2022	Økonomi- plan 2023	Økonomi- plan 2024	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	-172 802	-166 874	-172 122	-177 181	-176 864	-176 867
Inntekts- og formuesskatt	-171 798	-174 014	-183 886	-184 886	-186 886	-187 886
Eiendomsskatt	-35 228	-35 950	-36 850	-37 350	-37 850	-38 350
Andre skatteinntekter	-153	-152	-152	-152	-152	-152
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-20 285	-9 816	-22 556	-18 074	-13 305	-12 153
Overføringer og tilskudd fra andre	-59 233	-31 958	-32 129	-32 038	-32 038	-32 038
Brukerbetalinger	-16 277	-15 479	-15 813	-15 813	-15 813	-15 813
Salgs- og leieinntekter	-89 307	-90 432	-107 724	-105 985	-107 636	-107 795
Sum driftsinntekter	-565 082	-524 675	-571 233	-571 480	-570 545	-571 055
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	264 000	237 850	261 160	253 801	252 035	251 086
Sosiale utgifter	64 621	71 141	78 516	77 724	77 198	76 895
Kjøp av varer og tjenester	162 579	159 258	179 003	167 857	166 264	166 084
Overføringer og tilskudd til andre	41 376	25 264	24 562	26 322	26 322	26 322
Avskrivninger	41 304	42 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Sum driftsutgifter	573 879	535 513	579 241	561 704	557 819	556 387
Brutto driftsresultat	8 797	10 838	8 008	-9 776	-12 726	-14 668
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-2 344	-2 042	-6 112	-6 812	-6 862	-7 012
Utbytter	-18 311	-11 427	-11 527	-11 597	-11 627	-11 627
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 923	11 930	24 300	27 600	30 550	30 000
Avdrag på lån	26 717	27 200	22 000	22 000	23 000	23 000
Netto finansutgifter	14 985	25 661	28 661	31 191	35 061	34 361
Motpost avskrivninger	-41 304	-42 000	-36 000	-36 000	-36 000	-36 000
Netto driftsresultat	-17 521	-5 501	669	-14 585	-13 665	-16 307
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	1 000	2 091	3 000	4 000	4 000
Avsetninger til bundne driftsfond	2 690	800	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-10 174	-4 012	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	25 005	8 430	0	12 345	10 425	13 067
Bruk av disposisjonsfond	0	-717	-2 760	-760	-760	-760
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	17 521	5 501	-669	14 585	13 665	16 307
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

SENTRALADMINISTRASJON

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
100 - Sentraladministrasjon	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	9 803	10 951	10 951	10 951	10 951	10 951
Budsjett tekniske justeringer						
Flytting: Fellestjenester (HR, arkiv, servicetorg)			6 414	6 414	6 414	6 414
Prisvekst 2022 - 3,7 %			80	80	80	80
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			449	449	449	449
Endring fra tidligere års tiltak						
Vakant stilling juridisk rådgiver 2022			200	200	200	200
Kommunedirektørens forslag						
Innføring Framsikt - lønnskostnader investeringsprosjekt 2023-24			-300	-150	0	0
Hærdera avsluttes			-90	-90	-90	-90
Innføring Framsikt - årlig lisens fra 2025			0	0	350	350
Sum endringer			6 753	6 903	7 403	7 403
Nettoramme			17 704	17 854	18 354	18 354

FOLKEVALGTE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
120 - Folkevalgte	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	4 738	4 510	4 510	4 510	4 510	4 510
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			55	55	55	55
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			85	85	85	85
Endring fra tidligere års tiltak						
Valg 2023 og 2025			180	0	180	0
Kontrollutvalgets innstilling budsjett 2023			66	66	66	66
Sum endringer			386	206	386	206
Nettoramme			4 896	4 716	4 896	4 716

INTERKOMMUNALE TJENESTER

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
150 - Interkommunalt samarbeid	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	28 515	31 821	31 821	31 821	31 821	31 821
Kommunedirektørens forslag						
Helseregion Sør-Gudbrandsdal			613	613	613	613
Helsefelleskap - ny			32	32	32	32
Barnevernsamarbeid			-672	-672	-672	-672
Fellesenhet økonomi			161	161	161	161
Kommunal innfordring			6	6	6	6
Innkjøp og Personvernombud			23	23	23	23
Lillehammer Region Brannvesen			122	122	122	122
Lillehammer Region Vekst			0	0	0	0
Landbrukskontoret			-49	-49	-49	-49
Landbrukskontoret: tilbakeføring fra fond til investering (bil)			-91			
Økt kompensasjon skadefellingslag			60	60	60	60
Sum endringer			65	156	156	156
Nettoramme			31 886	31 977	31 977	31 977

FELLESUTGIFTER

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
200 - Fellesutgifter	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	4 583	12 560	12 560	12 560	12 560	12 560
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			203	203	203	203
Lønnsvekst 2023 - 4,2 % (Statsbudsjettet) Fordeles tjenesteenheter			7 700	7 700	7 700	7 700
Prisvekst 2023 - 3,1 % (Statsbudsjettet) Fordeles tjenesteenheter			2 144	2 144	2 144	2 144
Fordeling lønnsvekst 2022 til tjenesteenheter			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Fordeling prisvekst 2022 til tjenesteenheter			-1 829	-1 829	-1 829	-1 829
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			28	28	28	28
Endring fra tidligere års tiltak						
Nettoinntekt konsesjonskraft			-9 000	-3 550	-2 300	-2 200
Bevilgning til prosjekt omstilling og fornying i 2022			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kommunedirektørens forslag						
Bredbåndsbevilgning: ingen avsetning i 2023			-760	0	0	0
Kommunal medfinansiering e-helseløsninger			370	370	370	370
Videreføre stillingskontroll - effekt i 2023			-1 500	0	0	0
Økt årlig bidrag Hafjell Nasjonalanlegg 2023-2026			43	43	43	43
Reduksjon merkantile ressurser - omstillingsprosess			-500	-500	-1 500	-1 500
Sum endringer			-7 101	609	859	959
Nettoramme			5 459	13 169	13 419	13 519

FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
220 - Fellesutgifter grunnskole	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	3 648	3 657	3 657	3 657	3 657	3 657
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			137	137	137	137
Endring fra tidligere års tiltak						
Reduserte utgifter til IKT			-75	-75	-75	-75
Kommunedirektørens forslag						
Reduksjon i antall timer spesialundervisning			-400	-800	-1 200	-1 600
Sum endringer			-338	-738	-1 138	-1 538
Nettoramme			3 319	2 919	2 519	2 119

FELLESUTGIFTER BARNEHAGE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
230 - Fellesutgifter barnehage	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	21 195	25 262	25 262	25 262	25 262	25 262
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			190	190	190	190
Endring fra tidligere års tiltak						
Redusert antall barn i private barnehager i nabokommuner			-400	-400	-400	-400
Tilskudd til private barnehager 2023			2 400	2 400	2 400	2 400
Sum endringer			2 190	2 190	2 190	2 190
Nettoramme			27 452	27 452	27 452	27 452

MOSJORDET BARNEHAGE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
300 - Mosjordet barnehage	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	7 834	6 616	6 616	6 616	6 616	6 616
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			18	18	18	18
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			211	211	211	211
Kommunedirektørens forslag						
Redusert foreldrebetaling (jf. Statsbudsjettet)			24	24	24	24
Reduksjon overtid			-35	-35	-35	-35
Driftsnedtak			-24	-24	-24	-24
Sum endringer			194	194	194	194
Nettoramme			6 810	6 810	6 810	6 810

VIDARHEIM BARNEHAGE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
320 - Vidarheim Barnehage	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	16 144	13 732	13 732	13 732	13 732	13 732
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			41	41	41	41
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			459	459	459	459
Kommunedirektørens forslag						
Reduksjon pedagogstilling fremmedspråk - 80 % fra 01.08.2023			-260	-570	-570	-570
Reduksjon vikarbruk			-120	-120	-120	-120
Reduksjon overtid			-100	-100	-100	-100
Driftsnedtak			-285	-285	-285	-285
Redusert foreldrebetaling (Statsbudsjettet)			285	285	285	285
Sum endringer			20	-290	-290	-290
Nettoramme			13 752	13 442	13 442	13 442

AURVOLL SKOLE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
340 - Aurvoll skole	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	14 823	12 648	12 648	12 648	12 648	12 648
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			36	36	36	36
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			376	376	376	376
Endring fra tidligere års tiltak						
Omfordeling skole i hht. framskrevet budsjettmodell 29.8.2022			3	193	217	233
Kommunedirektørens forslag						
For høy inngangsfart 2023			2 600	2 600	2 600	2 600
Reduksjon: Engasjement utgår			0	-185	-445	-445
Økning SFO-priser utover deflator			-5	-5	-5	-5
Fåddelt skole fra 01.08.2023			-395	-950	-950	-950
Reduksjon antall timer til lovpålagt - fra 01.08.2023			-60	-145	-145	-145
Naturlig avgang ett årsverk andre ansatte			0	-600	-600	-600
Sum endringer			2 555	1 320	1 084	1 100
Nettoramme			15 203	13 968	13 732	13 748

SOLVANG SKOLE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
350 - Solvang skole	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	25 708	24 725	24 725	24 725	24 725	24 725
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			72	72	72	72
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			719	719	719	719
Endring fra tidligere års tiltak						
Omfordeling skole i hht. framskrevet budsjettmodell			2 275	2 064	2 117	2 144
Kommunedirektørens forslag						
For høy inngangsfart 2023			3 000	3 000	3 000	3 000
Reduksjon overtid			-110	-110	-110	-110
Reduksjon vikarbruk			-410	-410	-410	-410
Reduksjon driftsposter			-70	-70	-70	-70
Økning SFO-priser utover deflator			-20	-20	-20	-20
Bosetting: økning 0,5 årsverk			600	0	0	0
Naturlig avgang 89 % barne- og ungdomsarbeider fra 01.08.2023			-225	-450	-450	-450
Naturlig avgang 100 % pedagogstilling fra 01.08.2023			-350	-800	-800	-800
Sum endringer			5 481	3 995	4 048	4 075
Nettoramme			30 206	28 720	28 773	28 800

ØYER UNGDOMSSKOLE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
370 - Øyer ungdomsskole	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	20 157	20 194	20 194	20 194	20 194	20 194
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			88	88	88	88
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			581	581	581	581
Endring fra tidligere års tiltak						
Omfordeling skole i hht. framskrevet budsjettmodell			-629	-901	-760	-1 105
Kommunedirektørens forslag						
For høy inngangsfart 2023			2 900	2 900	2 900	2 900
Reduksjon overtid			-150	-150	-150	-150
Reduksjon vikarbruk			-100	-100	-100	-100
Reduksjon driftsposter			-90	-90	-90	-90
Reduksjon årsverk annet personale ifbm. tverrfaglig samarbeid			0	-550	-550	-1 100
Reduksjon leirskoletilbud - til minimum lovkrav			0	-100	-100	-100
Reduksjon fremmedspråk			-60	-60	-60	-60
Sum endringer			2 540	1 618	1 759	864
Nettoramme			22 734	21 812	21 953	21 058

HELSE OG FAMILIE

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
420 - Helse og familie	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	47 762	41 162	41 162	41 162	41 162	41 162
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			273	273	273	273
Flytting til Hjemmetjenesten: Fysioterapistilling			-875	-875	-875	-875
Flytting: 30 % stilling til Boligkontor - helårseffekt			-220	-220	-220	-220
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			1 013	1 013	1 013	1 013
Kommunedirektørens forslag						
Flyktningtjenesten: Økt nivå Introduksjonsordningen			5 000	0	0	0
Flyktningtjenesten: økning 1,5 årsverk i 2023			1 000	1 000	0	0
Voksenopplæring: økt nivå for bosatte i 2022			2 500	0	0	0
Psykolog - stillingsreduksjon fra 01.01.23.			-460	-460	-460	-460
Reduksjon vikarbruk			-650	-650	-650	-650
Reduksjon overtid			-250	-250	-250	-250
Sum endringer			7 331	-169	-1 169	-1 169
Nettoramme			48 493	40 993	39 993	39 993

ØYER HELSEHUS

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
441 - Øyer helsehus	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	51 020	46 835	46 835	46 835	46 835	46 835
Budsjett tekniske justeringer						
Flytting: Stabstjenester			-7 488	-7 488	-7 488	-7 488
Prisvekst 2022 - 3,7 %			341	341	341	341
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			2 625	2 625	2 625	2 625
Kommunedirektørens forslag						
For høy inngangsfart 2023			9 000	9 000	9 000	9 000
Reduksjon vikarbruk			-520	-520	-520	-520
Reduksjon bruk av vikarbyrå			-500	-500	-500	-500
Reduksjon overtid			-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Stillingsreduksjon kjøkken fra 01.01.23.			-550	-550	-550	-550
Sykehjemslege - 30 % stillingsreduksjon fra 01.07.23.			-175	-350	-350	-350
Sum endringer			1 533	1 358	1 358	1 358
Nettoramme			48 368	48 193	48 193	48 193

HJEMMEBASERTE TJENESTER

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
443 - Hjemmebaserte tjenester	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	30 890	29 627	29 627	29 627	29 627	29 627
Budsjett tekniske justeringer						
Flytting: Stabstjenester helse og omsorg			7 488	7 488	7 488	7 488
Flytting: Fysioterapistilling fra Helse og familie			875	875	875	875
Prisvekst 2022 - 3,7 %			156	156	156	156
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			1 142	1 142	1 142	1 142
Kommunedirektørens forslag						
Reduksjon vikarbruk			-600	-600	-600	-600
Reduksjon overtid			-300	-300	-300	-300
Sum endringer			8 761	8 761	8 761	8 761
Nettoramme			38 388	38 388	38 388	38 388

MILJØTJENESTER OG BOFELLESSKAP

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
444 - Miljøtjenester og bofellesskap	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	36 288	34 747	34 747	34 747	34 747	34 747
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			50	50	50	50
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			1 738	1 738	1 738	1 738
Kommunedirektørens forslag						
Reduksjon overtid			-820	-820	-820	-820
Reduksjon vikarbruk			-480	-480	-480	-480
Sum endringer			488	488	488	488
Nettoramme			35 235	35 235	35 235	35 235

KULTUR

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
500 - Kultur	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	16 223	16 579	16 579	16 579	16 579	16 579
Budsjett tekniske justeringer						
Flytting: Fellestjenester (HR, arkiv og servicetorg)			-6 414	-6 414	-6 414	-6 414
Prisvekst 2022 - 3,7 %			207	207	207	207
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			205	205	205	205
Endring fra tidligere års tiltak						
Økt lederlønn og økt stillingsressurs - helårseffekt			300	300	300	300
Kulturprisen - deles ut i 2023 og 2025			30	0	30	0
Inkluderingsfond barn og unge - årlig bevilgning			20	20	20	20
Kommunedirektørens forslag						
Bibliotek - redusert bokbudsjett			-15	-15	-15	-15
Kulturskolen - driftsnedtak			-58	-58	-58	-58
Tilskudd Øyer og Tretten kirkelige råd - 2 % reduksjon			-75	-75	-75	-75
Tilskudd 17. maikomiteer			-21	-21	-21	-21
Kulturmidler - reduksjon			-116	-116	-116	-116
Reduksjon vikarbruk			-100	-100	-100	-100
Ungdomsarbeid - driftsnedtak			-20	-20	-20	-20
Sum endringer			-6 057	-6 087	-6 057	-6 087
Nettoramme			10 522	10 492	10 522	10 492

BOLIG OG EIENDOM

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
550 - Bolig og eiendom	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	27 073	23 846	23 846	23 846	23 846	23 846
Budsjett tekniske justeringer						
Flytting: 30 % stillingsressurs Boligkontor			220	220	220	220
Prisvekst 2022 - 3,7 %			475	475	475	475
Indirekte utgifter Renovasjon og feiing - endring fra 2022			-6	-9	-12	-15
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			485	485	485	485
Endring fra tidligere års tiltak						
Miljøsertifisering - årlig driftskostnad			200	200	200	200
Kommunedirektørens forslag						
Energiutgifter - økte energipriser 2023-2026			15 800	7 200	5 200	5 250
Reduksjon energiforbruk - innetemperatur og ENØK-tiltak			-1 000	0	0	0
Reduksjon renholdshyppighet - nedtak 1,2 årsverk			-590	-1 113	-1 113	-1 113
Vedlikeholdskutt 20 % - reduksjon ett årsverk			-930	-780	-780	-780
Redusert innsats ledelse			-180	-180	-180	-180
Boligtilskudd - avsette egne midler fra 2024			0	1 000	1 000	1 000
Sum endringer			14 474	7 498	5 495	5 542
Nettoramme			38 320	31 344	29 341	29 388

VEG, VANN OG AVLØP

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
560 - Veg, vann og avløp	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	- 10 544	- 11 753	- 11 753	- 11 753	- 11 753	- 11 753
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			95	95	95	95
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			12	12	12	12
Endring fra tidligere års tiltak						
Kalkulatoriske avskrivninger investeringer VA - investeringsplan 2023-2026			46	-1 795	-3 679	-3 947
Kalkulatoriske renter investeringer VA - investeringsplan 2023-2026			-4 118	-5 997	-6 979	-6 938
Indirekte utgifter fordelt til vann og avløp - endring			-135	-172	-213	-251
Kommunedirektørens forslag						
Energiutgifter - økt prisnivå 2023-2026			1 160	400	280	285
Redusert energiforbruk - slukke gatelys			-600	0	0	0
Sum endringer			-3 540	-7 457	-10 484	-10 744
Nettoramme			-15 293	-19 210	-22 237	-22 497

PLAN OG UTVIKLING

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
570 - Plan og utvikling	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	5 714	4 149	4 149	4 149	4 149	4 149
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2022 - 3,7 %			55	55	55	55
Lønnsvekst 2022 - 3,7 % - helårseffekt			146	146	146	146
Endring fra tidligere års tiltak						
Indirekte utgifter fordelt til plan, byggesak og oppmåling			68	38	5	-20
Kalkulatoriske renter og avskrivninger byggesak - endring			-102	-99	-90	-81
KDP Øyer sør: kjøp av eksternt kompetanse i 2023			-100	-600	-600	-600
Styrket planavdeling ut 2023				-800	-800	-800
Kommunedirektørens forslag						
Reduksjon planleggerstilling - 100 % fra 01.01.23.			-800			
Sum endringer			-733	-1 260	-1 284	-1 300
Nettoramme			3 416	2 889	2 865	2 849

FRIE INNTEKTER

TJENESTEENHET	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2023-2026			
900 - Skatt og finans	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Fremskrevet budsjett</i>						
23/basis	- 350 843	- 351 868	- 351 868	- 351 868	- 351 868	- 351 868
Endring fra tidligere års tiltak						
Rammetilskudd 2023-2026 jf. KS prognosemodell 10.10.2022			-9 048	-10 307	-9 990	-9 993
Trekk i rammetilskudd: Inndragning konsesjonskraftinntekter			3 800	0	0	0
Skatt jf. Statsbudsjettet 2023			-2 872	-2 872	-2 872	-2 872
Eiendomsskatt: Årlig økning nye objekter			-900	-1 400	-1 900	-2 400
Utbytte Innlandet Energi Holding - justert nivå			-100	-170	-200	-200
Renteinntekter - økning jf. rentenivå			-2 450	-2 450	-2 250	-2 150
Rentekompensasjon - økt nivå			-440	-410	-290	-210
Renteutgifter - investeringsplan og rentenivå 2023-2026			12 370	15 670	18 620	18 070
Mottatte renter startlån - økt rentenivå			-1 620	-2 320	-2 570	-2 820
Avdrag - redusert nivå minimumsavdrag			-5 200	-5 200	-4 200	-4 200
Bruk av disposisjonsfond: Økt tilskudd Hafjell Nasjonalanlegg 2023-2026			-43	-43	-43	-43
Overføring fra drift til investering			1 091	2 000	3 000	3 000
Kommunedirektørens forslag						
Eget anslag: Økt innbyggertall og skatteinngang			-7 000	-8 000	-10 000	-11 000
Integreringstilskudd - forutsetter 10 bosatte årlig			-12 300	-7 848	-3 199	-2 127
Handlingsregel 1: Avsetning til disposisjonsfond 1,75 % av driftsinntekter			-8 430	3 915	1 995	4 637
Bruk av disposisjonsfond			-2 000			
Sum endringer			-35 142	-19 435	-13 899	-12 308
Nettoramme			-387 010	-371 303	-365 767	-364 176

FINANS

Renteutgifter

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Renter på lån for videreutlån	507	830	2 550	3 300	3 550	3 800
Renter investeringslån (inkl. sjølkost)	8 350	11 100	21 750	24 300	27 000	26 200
Totale rentekostnader	8 857	11 930	24 300	27 600	30 550	30 000
Kalkulatoriske renter sjølkost	3 894	4 891	9 015	10 886	11 859	11 809
Andel rentekostnader sjølkost	3 894	4 891	9 015	10 886	11 859	11 809

Renteinntekter og utbytte

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Renter av bankinnskudd	696	850	3 300	3300	3100	3000
Renter av videreutlån	562	780	2 400	3100	3350	3600
Utbytte GE, Eidsiva og Ikomm	18 305	11 427	11 527	11597	11627	11627
Sum renter og utbytte	19 563	13 057	17 227	17 997	18 077	18 227

Avdrag

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Avdrag investeringslån	26 505	27 200	22 000	22 000	23 000	23 000
Avdrag investeringslån	26 505	27 200	22 000	22 000	23 000	23 000
Avdrag lån for videreutlån	3 683	4 167	5 333	6 000	6 667	7 333
Kalkulatoriske avskrivninger sjølkost	8 545	8 857	8 907	10 753	12 637	12 905

Øyer
kommune

